Proletari din toate țările, uniți-vă !

CRONICA

51
(516)

Săptămînal politic-social-cultural editat de Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Iași, anul X, nr. 51 (516), vineri, 19.XII.1975, 8 pagini, 1 leu

România în circuitul economic mondial

Una din trăsăturile fundamentale ale epocii contemporane o constituie — așa cum evidențiа tovarășul Nicolae Ceaușescu la actuala sesiune a M.A.N. — adîncirea diviziunii internaționale a muncii, ceea ce face ca astăzi nici o țară, indiferent de gradul ei de dezvoltare, să nu se poată sustrage circuitului mondial de valori materiale și spirituale. Concludent în acest sens este și faptul că, pe ansamblul lumii, sporul mediu anual al comerțului internațional devansează ritmul creșterii economice.

În acest cadru au apărut un număr de elemente calitativ noi, necunoscute în perioadele anterioare, care determină o amprentă specifică schimbului de valori, comerțului mondial. Astfel, dacă pînă nu demult, la baza diviziunii internaționale a muncii stăteau condițiile naturale și complementaritatea ramurilor, în prezent acest proces este dimensionat de condițiile economice și complementaritatea grupelor de produse, produselor, sortimentelor etc. Apoi, alături de livrările reciproce de produse, o pondere tot mai ridicată o reprezintă așa-zisul schimb invizibil. În fine, ca să ne referim doar la cîteva trăsături, revoluția științifică și tehnică, prin cotele tot mai ridicate pe care le cunoaște, face ca o creștere rapidă să înregistreze cooperarea tehnico-economică, schimbul de tehnologii moderne.

Totodată, procesele dezvoltării economice contemporane au loc în cadrul a două tendințe fundamentale care se interconditionează : pe de o parte afirmarea economiilor naționale ca entități autonome ale unor state suverane iar pe de altă parte, accentuarea interdependențelor economice dintre diferitele state ale lumii. Interdependențele capătă noi dimensiuni generate de existența celor două sisteme mondiale — socialist și capitalist — gruparea statelor în industrializate, slab industrializate și în curs de industrializare, implicațiile revoluției științifice și tehnice, îndeosebi pe planul consumului de materii prime, energie, exigențele sporite față de gradul de pregătire a forței de muncă.

Pornind de la asemenea cerințe cu caracter de legități obiective, România participă activ la diviziunea internațională a muncii. Dezvoltînd larg schimburile și cooperarea economică mondială, țara noastră consideră că aceasta este nu numai o condiție fundamentală a progresului în lumea de azi, ci și o cerință esențială a consolidării cursului său spre destindere, a creerii premiselor materiale pentru o durabilă securitate internațională, pentru crearea unui climat de pace și înțelegere între popoare.

În acest spirit, partidul nostru acționează cu consecvență pentru amplificarea relațiilor economice externe, promovînd o politică de largă colaborare internațională și dezvoltare amplă a legăturilor pe plan economic și tehnico-științific cu toate statele lumii.

Pentru a defini cotele României de astăzi în acest domeniu este suficient să amintim faptul că întreținem relații economice cu peste 130 de state de pe toate continentele, sporul anual al comerțului exterior devansează, începînd cu acest cincinal, ritmul creșterii venitului național și a producției industriale, are loc o îmbunătățire sistematică a structurii comerțului exterior, în sensul creșterii proporției produselor industriale la export și a materiilor prime și a utilajelor de înaltă tehnicitate

Al. FLOAREȘ

(continuare în pag. 7)

Olarii

Specialiștii se ceartă în căutarea vechimii și originalității acestei arte pe care, după unii, tracii au impus-o în lume, după alții, fiind adusă la noi de celți. Blaga se cutremura trecînd prin satele olarilor și-i numea „poeți", Iorga mai înainte considera acest meșteșug țărănesc ca descins dintr-un fel de mitologie românească.

Vasele noastre de Oboga sau de Hurez, ceramica neagră din nordul Moldovei sau chiar oalele nesmălțuite de la Glogova încîntă pe străini, ca o descoperire a unui alt univers. Unele centre, de care noi cei de acasă nu mai vrem uneori să știm, sînt trecute în cataloagele internaționale de ceramică, alături de localități devenite celebre ca Meissen și Delft.

Un nordic, profesor universitar, uimit în fața unui ulcior din Oboga, semnat de un mare olar, de moș Vicol, îl compara cu creațiile italiene sau olandeze, la care adăuga naivitatea genială a țăranului român și simțul lui extraordinar în alăturarea culorilor, ca-n icoanele pe sticlă. Dacă țăranii din Transilvania s-au realizat prin cromatica inegalabilă a icoanelor pe „glajă" (nu mă gîndesc numai la numele celebre de zugravi ; de la Moga la Ana Deji), țăranii olteni, de la cei mai vechi pînă la Ogrăzeanu din Hurez și Ciungulescu din Oboga, au cultivat cu o măiestrie de Renaștere și cu o taină de Ev de mijloc arta lor de spoitori de smalțuri și de ornamentiști pe argilă.

În vasele pe care le întîlnim în magazinele și chioșcurile de „artă populară" e încurajată, din păcate, prea mult, ceramica artizanală, stereotipizată, și nu individualitatea, viziunea țărănească a olarului. Premiile pentru **artă populară** ale Uniunii Artiștilor Plastici pot deveni un stimulent al acestei vechi arte iar conservarea în muzeele de artă a exemplarelor vechi, o posibilitate de studiu. De aceea trebuie aplaudată inițiativa lui Cornel Irimie directorul Muzeului Bruckenthal de a înființa în Dumbrava Sibiului un mare muzeu al tehnicii populare românești, unde este păstrată și cea mai veche casă de olar din țară. Și nu trebuie să uităm că olarii noștri **erau** și expresioniști și suprarealiști încă de acum o mie de ani și **sînt și azi** fără să fi luat contact cu manifestele artistice și cu estetica acestor școli moderne.

Emil MANU

Iulia ONIȚĂ „Ana Ipătescu"

Noi

Trăim aici pe plaiul nostru
De cînd ne știm pe-acest pămînt.
Vorbim o limbă cum e mierea,
Am dat istoriei cuvînt.

Iubim așa cum ne e firea,
Așa cum vrem să fim iubiți.
Sărim atunci cînd e nevoie,
Cinstim pe cei cu noi cinstiți.

Purtăm pe buze flori de zîmbet.
Precum e datul românesc.
Viteji ne apărăm pămîntul,
Zîmbim la cei ce ne zîmbesc.

Ne-am scris cu sînge înălțarea
Și ne-o păstrează azi — erou —
Un puls ce ne-noiește timpul
Și-l face peste timp ecou.

Virgil CARIANOPOL

Personaje călinesciene

Un rol important ocupă în **Bietul Ioanide** indivizii „pu[illegible] de cultură", opuși prin negația ideii de creație Ioanide, odioși în același timp și în ochii celor care, considerînd cărțile niște mortăciuni, urmăresc actul finalizat. Panait Suflețel, Gulimănescu, Gaittany, Dan Bogdan, Hagienuș etc. intră în această categorie, cea mai vie sub raport literar. Darurile epice ale lui G. Călinescu găsesc aici un cîmp fertil de desfășurare și, prin împletirea de comic și serios, portretele sînt excepționale. Ele indică o natură morală și o poziție, cum am semnalat deja, față de condiția creatorului. Cu ei, sau prin ei, G. Călinescu realizează un **roman al măștilor**, ingenios, de o mare profunzime comică. Suflețel, Gulimănescu, Gonzalv Ionescu etc. sînt, în strategia narațiunii, niște păpuși cu idei fixe și o vorbire dominată de automatisme. Gonzalv e obsedat de o catedră universitară, întreaga lui viață interioară e subordonată acestui ideal. Geanta umflată cu fișe bibliografice și memorii de activitate constituie semnul acestei năzuințe aflată într-o permanentă, aprigă pîndă. Suflețel vrea direcția unui muzeu, Gaittany o sinecură cu automobil. Hagienuș recurge la stratageme uliseene pentru a dejuca intențiile copiilor, Emil Conțescu păstorește peste un sat de rubedenii plasate în toate partidele etc. Ei apar de la început închiși în obsesiile lor mărunte și niciun fapt care să indice o modificare sau o latură misterioasă, neștiută a ființei lor morale nu intervine pînă la sfîrșitul cărții. Ori de cîte ori apar pe scenă, ei spun aceleași vorbe și fac aceleași gesturi. Gaittany rîde gradat și consultă discret ceasul, Pomponescu e solemn și afabil, Suflețel într-o eternă impacienței etc. Folosind o formulă ce s-a aplicat și altor cărți, s-ar putea zice că **Bietul Ioanide** e un **roman carnavalesc**, un roman în care măștile au o jumătate a feței gravă și cealaltă grotescă, ilară. Totul depinde de unghiul din care le privești. Hagienuș ilustrează mai bine decît alte personaje această dualitate. În familie, el este o victimă a copiilor lacomi, nesimțitori față de vocația superioară a tatălui, savant orientalist reputat și colecționar de opere inestimabile. Hagienuș e un rege Lear hărțuit și șantajat de copii. Aceasta ar fi partea tragică a personajului. Același Hagienuș ține însă în casă o ladă cu osemintele soției și speculează profitabil cavoul pe care l-a construit pe bani puțini Ioanide. E, în afară de aceasta, avar, maniac, suspect de imoralitate căci s-a încurcat cu o guvernantă care trece de partea copiilor și-l spionează prin gaura cheii. Regele Lear e dealtfel un conformist viclean ; pus de Pomponescu să scrie un articol critic la adresa lui Ioanide, îl scrie și-l publică arătîndu-l, în prealabil, lui Ioanide. Tragicul (intelectualul terorizat de familie, dependent de putere, în veșnică instabilitate economică) trăiește în complicitatea grotescului și se lasă copleșit în cele din urmă de el.

Ideea rotației măștilor apare și altfel sugerată în roman. Pe Ioanide îl neliniștește dinamica cerească, apusul soarelui dîndu-i, de pildă, senzația insuportabilă de a fi veșnic „în căluș". Smărăndăchioaia, care în roman are rolul unui agent de legătură, înțelege viața ca „un carnaval continuu", M-me Farfara are, tot așa, din perspectivă genealogică o viziune carnavalescă a istoriei : destinele apar și pier într-o învîrtire nebunească a familiilor. E de altfel, o intenție epică mai generală în romanul lui G. Călinescu de a înfățișa personajele de fond **în grupuri**. Să ne imaginăm o clipă strategia personajelor în **Bietul Ioanide**. Suflețel, M-me Farfara, Gulimănescu, Gonzalv Ionescu, Hagienuș, Smărăndache și Smărăndăchioaia nu apar niciodată singuri sau foarte rar și atunci au tendința de a se lipi de un cerc. Ei trăiesc **în grup** și-și pierd orice individualitate îndată ce se desprind de el. Gaittany e oscilant, intră sau iese din cerc, rolul lui în carte e acela de a colporta. Un personaj intinerant, cu obligații mondene multiple, de unde deprinderea (și plăcerea) de a circula în trăsură sau automobil. Vizita lui într-o casă (o casă totdeauna **plină**, animată) nu trece peste o jumătate de oră, după care dispare precipitîndu-se spre alt loc de întîlnire. Din aceeași categorie fac parte și M-me Farfara și cuplul Smărăndache — Smărăndăchioaia, cu tendința ,totuși, spre statornicie. M-me Farfara e, în primul rînd un agent istoric, ea face legătura dintre generații și, coborînd în trecut, stabilește filiațiile, întocmește arborele genealogic, păzind, cu devotament absolut, puritatea sîngelui aristocratic. Mai burghez, cuplul Smărăndache-Smărăndăchioaia duce vești dintr-un loc în altul, trecînd ușor peste adversități, bariere sociale. El informează, de pildă, pe Pomponescu despre mișcările lui Ioanide. Gulimănescu e specializat în știri **rele**. Conțescu trăiește într-o mare familie cu legături colaterale bine ordonate, e șeful, putem spune, unui clan cu o putere absolută în administrația învățămîntului universitar. Puterea de absorbție a clanului e mare, cine vrea să parvină în disciplina controlată de Conțești trebuie să devină ginere, cumnat, cuscru etc. lăsînd alte veleități deoparte. Nefericitul Gonzalv Ionescu își dă seama că nu poate ajunge la o catedră universitară decît în acest chip și e pe punctul de a-și lăsa nevasta și cei trei copii pentru a se însura cu o Conțescu. Numai moartea împiedică această nelegiuire. Alte personaje, cele din jurul lui Saferian, formează deasemenea un grup unde arta și negustoria merg mînă în mînă. Saferian e șeful unei rețele comerciale cu ramificații în Orient și Europa, interesate de vînzarea covoarelor și a obiectelor de artă, dar și de comerțul cu scorțișoară, cafea etc. Cercul lui e, la suprafață, deschis, intră cine vrea, în subteran el se supune rațiunilor financiare. Viața pasională se subordonează aceloraşi legi. Sultana, după criza de dragoste pentru Ioanide, pune ochii pe vînzătorul Demirgian și contractează căsătoria în acești termeni : „prea grozav nu ești, dar ai bărbăție în tine, nu întristezi o femeie". G. Călinescu sarjează, evident, lucrurile, sancționează aspru un personaj, pînă atunci încîntător, dovedind o tendință spre misoginism.

Grupul se constituie nu după afinități morale sau spirituale ci pe bază de interese. Musafirii lui Saferian, notează prozatorul, erau „niște inamici care aveau nevoie unul de altul". Ei se detestă cordial, se bîrfesc, își fac reciproc servicii, pîndesc posturi rentabile, adulează puterea (Pomponescu), au aceleași obsesii (să stea la adăpost de evenimente și să pregătească **monumentul științific**) și cam aceleași cusururi : sînt fricoși, conformiști, incapabili să ducă la capăt opera capitală la care năzuiesc. Romancierul citește în această substituire de planuri un semn al vieții moderne. Titlurile academice au luat locul vechilor dregătorii. Gonzalv Ionescu, Hagienuș, Suflețel etc., „putrefiați de cultură", vor să parvină în ierarhia universitară, să obțină sinecure bine retribuite și, pentru aceasta, au nevoie de relații, protecții etc. Viața **în grup** facilitează realizarea acestor ambiții.

Dincolo de acest aspect social este și altul, de ordin moral. Colonia este forma de existență a organismelor infe-

Eugen SIMION

(continuare în pag. 4—5)

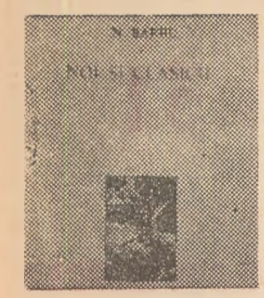

N. BARBU:

Noi şi clasicii

Al. ANDRIESCU

Interpretarea critică a scriitorului clasic este o operaţie întotdeauna dificilă, pentru că munca cercetătorului care, cum constată şi N. Barbu, „cutează să se apropie de luminile sale" este pîndită de primejdii mari, între care repetarea celor spuse deja despre opera respectivă, chiar cînd această reluare se transformă într-un adevărat act de erudiţie, este cea mai frecventă. În afară de aceasta, simpla „repetare obstinată a locurilor comune cu privire la actualitatea clasicilor", cum ni se atrage atenţia de către autor în acelaşi eseu, nu poate contribui, în nici un fel, la progresul cercetării. Aşa stînd lucrurile, ne întrebăm cum procedează autorul volumului **Noi şi clasicii** (Editura „Eminescu", 1975), pentru a se sustrage acestor primejdii pe care le înregistrează cu atîta exactitate. După ce trece în revistă mai multe definiţii care s-au dat clasicismului, N. Barbu se opreşte, în încheierea eseului preliminar, **Noi şi clasicii,** asupra celei care poate marca mai bine opţiunea sa : „Clasicismul reprezintă, în ultimă instanţă, un spaţiu al permanenţelor mereu confirmate, amplificînd virtuţi umaniste şi descoperind omenirii, fără întrerupere, orizonturi formative" (p. 54). Cînd spunem că prin „clasic" trebuie să înţelegem un „tezaur viu şi viabil al plenitudii valorilor umaniste", se înţelege de la sine că în definiţia aceasta, care sparge, depăşind-o, sfera esteticului, literatura fiind privită mai ales dintr-un unghi de vedere pedagogic, este implicată şi atitudinea receptorului ca şi posibilităţile modelatoare ale mesajului. Contra subiectivismului, a adversităţilor din care rezultă puncte de vedere unilaterale, N. Barbu recomandă ca factor unificator, care să permită întemeierea unei judecăţi obiective, realitatea social-istorică a prezentului în devenire, care impune şi selectarea operelor artistice. Poziţia noastră faţă de clasici apare astfel istoricește determinată : „Rezultă din tot acest demers că, atunci cînd încercăm să ne definim pe **noi** cei care stăm în faţa valorilor clasice, selectînd şi continuînd, în spiritul momentului pe care-l trăim, drumurile marcate de marile opere înşiruite în timp, nu putem avea în vedere, în chip unilateral, tabere şi adversităţi, ci o entitate social-istorică, literară, artistică ce se defineşte la confluenţa tradiţiei cu solicitările prezentului" (p. 30). Argumentarea dialectică a criticului tinde să pună în vedere, aşadar, în primul rînd preluarea activă, cu aportul contemporaneităţii, a valorilor clasice înscrise într-un proces evolutiv neîntrerupt al culturii. În felul acesta, se poate vorbi chiar şi de o „clasicizare a lucrărilor de avangardă", concluzie care, desprinsă de premisele amintite, riscă să rămînă un simplu paradox.

Această poziţie teoretică îi serveşte lui N. Barbu nu atît pentru a pune în discuţie atitudinea noastră faţă de clasici, cît pentru a recomanda atenţiei elementele transmisibile din operele acestora, punînd în evidenţă valorile umaniste receptate cu acelaşi interes şi participare de toate generaţiile pînă la cea pe care o reprezentăm. Este mai greu atunci să vedem în studiile şi eseurile consacrate lui Cantemir (**Chipul prinţului**), lui Odobescu (**Odobescu — artistul**) sau lui Eminescu (**Permanenţă eminesciană**) un punct de vedere total diferit de cele exprimate anterior. (De altfel N. Barbu aruncă nu o dată, în cuprinsul volumului, săgeţile unei polemici potolite împotriva „descoperirilor" gălăgioase). Eseurile şi studiile lui N. Barbu din volumul **Noi şi clasicii** au, mai ales, meritul de a nuanţa şi întregi unele afirmaţii făcute anterior. Un exemplu ilustrativ în acest sens îl oferă **exegezele** eminesciene din studiul **Permanenţă eminesciană.** În mod deliberat, autorul evită, în aceste analize, operele de vîrf ale creaţiei eminesciene şi se preocupă în special de cîteva mici piese erotice. Criticul îşi caută cu grijă un cîmp mai puţin cercetat de privirile altora, cu speranţa secretă a căutătorului de aur că aici va găsi filonul pe lîngă care ceilalţi au trecut grăbiţi, atraşi de zăcăminte mai bogate şi mai sigure, neinvestigate în toate ramificaţiile lor. O astfel de declaraţie ni se pare edificatoare : „Succintele noastre ilustrări au evitat deliberat rediscutarea împlinirilor de vîrf ale harfei eminesciene, în frunte cu „Luceafărul", (după cum am lăsat deoparte proza) spre a sugera că oricînd şi la toate nivelele monumentul este la fel de rezistent, materialul fiind acelaşi, ales şi dispus doar conform liniilor şi suprafeţelor giganteştii arhitecturi a cărei cheie presupune filtrarea unor virtuţi milenare" (p. 124). În felul acesta, atît de populara **Somnoroase păsărele** este scoasă din sfera unor sentimente comune, subliniindu-se convingător că chiar şi în versurile romanţei „Eminescu ne comunică o **stare** lirică, ne face să ascultăm liniştea, să percepem sensul universal al închiderii unui ciclu vital" (p. 122). Observaţii la fel de subtile, de data aceasta cu privire la încadrarea livrescului în peisaj, pot fi citite şi în eseul **Odobescu — artistul.** Conform unui principiu pe care şi l-a fixat în studiul preliminar, N. Barbu încearcă mai întîi, îndreptîndu-se spre clasici, o răbdătoare „acomodare a privirii".

Un loc aparte, dar nu lipsit de importanţă, îl ocupă în volumul lui N. Barbu eseurile consacrate autorilor dramatici sau chiar unor spectacole din repertoriul clasic. Se impun atenţici, în aceste pagini, nu numai rezultatele activităţii îndelungate şi plină de pasiune a unui fin şi experimentat cronicar dramatic, dar şi munca plină de merite a unui istoric şi critic teatral avizat. Multe date inedite cuprind studiile **Caragiale şi Iaşii** şi **Sadoveanu şi dramaturgia.** O cercetare minuţioasă a dosarelor din Fondul Teatrului Naţional şi al Primăriei, păstrate la Arhivele statului din Iaşi, cercetarea **Programelor** Teatrului Naţional, păstrată în aceeaşi arhivă, conjugarea datelor culese cu informaţiile din presa ieşeană a timpului („Opinia", „Evenimentul", „Lupta") şi cu mărturiile unor contemporani îi permit lui N. Barbu să reconstituie în **Caragiale şi Iaşii** un capitol important din viaţa teatrală a oraşului de care, sîntem pe deplin încredinţaţi citind acest temeinic studiu, marele dramaturg s-a simţit mai legat decît se ştia pînă astăzi. Socotim util să scoatem în relief cîteva din momentele biografiei lui Caragiale şi a reprezentării pieselor sale pe scena ieşeană, luminate mult mai bine de aceste contribuţii documentare : verificarea cu noi piese de arhivă a sosirii lui Caragiale la Iaşi în 1870, clarificarea unor amănunte cu privire la numirea lui Caragiale ca director de scenă al Teatrului Naţional din Iaşi, prin descoperirea dosarelor presupuse mistuite de incendiul Teatrului de la Copou, în 1888, interpretarea pieselor lui Caragiale la Iaşi, în timpul vieţii scriitorului şi după moartea sa, ca şi un fapt oarecum senzaţional, consemnat într-un proces-verbal din 20 noiembrie 1915 : **„premierea post-mortem a dramaturgului de către Teatrul Naţional din Iaşi din iniţiativa directorului Mihail Sadoveanu** şi a comitetelor de lectură şi de direcţie din care făceau parte : G. Ibrăileanu, profesorul I. Peretz, scriitorii N. Gane şi Anton Naum, membri ai Academiei, foşti prieteni ai lui Caragiale, apoi artiştii Mircea Pella şi State Dragomir" (p. 165). Cu aceeaşi grijă este cercetată, dezvăluindu-se aspecte necunoscute sau puţin cunoscute, activitatea lui Mihail Sadoveanu ca director al Teatrului Naţional din Iaşi (1910—1919) şi creaţia sa dramatică, aproape neluată în seamă de alţi cercetători.

Rezistenţa criticului la falsele inovaţii, mai mult teoretică în rest, devine mult mai evidentă în eseurile consacrate literaturii dramatice şi spectacolelor. N. Barbu nu poate accepta poziţia unor critici care „pornesc de la sensurile şi tendinţele avangardei" spre operele clasicilor (cazul în speţă îl formează o interpretare a teatrului lui Caragiale), acest proces invers apărîndu-i ca o încălcare nemotivată şi derutantă a raporturilor genetice : „Relaţii între creaţia caragialiană şi aceea a unor autori ca, de exemplu, Jarry, Kafka, Beckett, se pot stabili, însă ele rămîn exterioare fără dovada intenţionalităţii comune sau măcar analoage, în virtutea unor paralelisme de concepţie şi de structuri estetice. Ele nu demonstrează existenţa unui punct de iradiere comun. De aceea trebuie evitate acele tendinţe de apropiere care, dintr-un entuziasm ivit **a posteriori,** după ce luăm cunoştinţă de orientările teatrale mai noi, tind să identifice comicul autorului nostru cu grotescul dizolvant al unor contemporani" (pp. 132—133). Aici găsim şi sensul polemicii autorului cu aşazisele preocupări regizorale de „reteatralizare" a operelor dramatice clasice, fie că autorii lor sînt Molière, Shakespeare sau Caragiale. Într-un moment cînd se face destul zgomot în jurul nonliteraturii teatrului, N. Barbu pledează pentru respectarea textului dramatic văzut ca operă literară în primul rînd. Calităţile pe care le laudă cel mai mult N. Barbu în aceste eseuri, înşirate astfel undeva, „claritate, raţiune, ţinută, decenţă, gust, persuasiune intelectuală, simţul epocii prezente, paralel cu al celor revolute", îl caracterizează şi pe criticul care le semnează.

Autenticitatea viziunii

În precedentul său volum de proză, intitulat **Serile-n sat la Ocişor,** Marcel Petrişor, autorul acestui roman cu ciudatul titlu **Măreasa,** dovedise o profundă cunoaştere a realităţilor ţărăneşti, pe care le trata într-o manieră ce îmbina realismul cu fantasticul, la care se adăuga o bine dozată infuzie de umor. **Serile-n sat la Ocişor** relevau în primul rînd un povestitor ; **Măreasa** (Ed. **Albatros,** 1975) ne propune un romancier, care abordează genul într-una din ipostazele lui cele mai dificile : romanul istoric. Eticheta, ca orice etichetă aplicată brutal, poate induce în eroare ; **Măreasa** este un roman istoric în măsura în care acţiunea e situată într-un moment al istoriei ce poate fi reperat cu destul de mare precizie (e vorba de perioada imediat premergătoare răscoalei lui Horia, Cloşca şi Crişan) şi, totodată, în măsura în care printre personajele cărţii îşi fac apariţia — chiar dacă e vorba de o apariţie efemeră sau simbolică — personaje istorice reale. În rest, cartea este, firește, ficţiune, accentul căzînd în egală măsură atît pe prezentarea unor evenimente verosimile în respectivul context istoric cît şi pe reconstituirea vieţii ţăranilor ardeleni, într-un tablou de o adesea impresionantă autenticitate. Spaţiul în care trăiesc personajele este acelaşi cu cel din povestirile precedente : Ocişorul şi satele învecinate. **Măreasa** este totodată un roman de acţiune, exploatînd o serie de situaţii-limită şi cultivînd scenele „de efect". Dar să vedem mai întîi semnificaţia titlului : Măreasa este numele sub care e cunoscută de către ţărani contesa Tereza Porsch, stăpînă a unui întins domeniu, cu centrul în Ociu şi Ocişor. Titlul indică, evident, că asupra acestui personaj se va îndrepta în mod deosebit atenţia autorului, şi — într-adevăr — avem de-a face cu un caracter puternic, alăturînd unei feminităţi sălbatice o teribilă manie a dominaţiei şi o monstruoasă cruzime. Personajul inspiră o puternică teamă dar în acelaşi timp exercită o anume fascinaţie asupra iobagilor, impresionaţi de pasiunea ei pentru pămînt şi de tenacitatea ei aproape diabolică. Trama epică principală e reprezentată de conflictul dintre contesa Porsch şi iobagii răzvrătiţi, conflict care culmineazǎ prin încleştarea — simbolică — dintre Măreasă şi Ileana lui Culae, încleştare semnificînd surparea unei autorităţi ce păruse pînă atunci incontestabilă. În această parte a cărţii sale, romancierul procedează în maniera lui Rebreanu, cel din **Răscoala** ; sînt alternate scene scurte, secvenţe ce ne poartă de la curtea din Ociu în casele ţăranilor, într-o creştere gradată, bine ritmată, a tensiunii, pînă la declanşarea pe faţă a ostilităţilor. Alternarea de secvenţe e sistematică, întrerupînd mereu firul epic, lăsat în final în suspensie, căci romancierul îşi părăseşte eroina, înfrîntă şi umilită, şi îşi încheie cartea printr-un fel de epilog, în care apar Horia, Cloşca şi Crişan, ultimul — personaj episodic şi în primele pagini. Acestui fir epic principal îi este adăugat un altul, contrastant, urmărind povestea de dragoste dintre contele Porsch şi contesa Magda Teleki. În opoziţie cu înfruntarea dintre Măreasă şi iobagi, în opoziţie totodată cu atrocităţile ce punctează această înfruntare, povestea de dragoste pare să se situeze deasupra realităţii istorice şi sociale, fiind aproape o ieşire din istorie, o ieşire voluntară de altfel, căci contele este străin de furia dominatoare a soţiei sale. El are în roman rolul martorului neimplicat, al „raisonneur"-ului care înţelege şi comentează inteligent sensul evenimentelor, dar este prea slab pentru a interveni.

Romanul împinge pe primul plan personajele pe care le-am numit mai înainte, celelalte — slujitorii Măresei, pe de o parte, iobagii răzvrătiţi, pe de alta — fiind mai curînd figuranţi. Din cea de a doua tabără se detaşează totuşi Ileana lui Culae, un fel de replică „pozitivă" a Terezei Porsch, şi mai ales popa Nilă, acesta din urmă o prezenţă de-a dreptul cuceritoare, iar romancierul face, credem, o greşeală, atribuindu-i un rol totuşi de a doua mînă. Dincolo însă de epicul propriu-zis, se remarcă în acest roman al lui Marcel Petrişor capacitatea de a reconstrui universul ţărănesc, într-o viziune profundă, niciodată convenţională. Sînt în roman pagini cu adevărat memorabile, cum ar fi descrierea tîrgului de la Brad, sau această prezentare a sătenilor din Ciungani, în care regăsim acea adîncă filozofie a vieţii precum şi umorul din **Serile-n sat la Ocişor.** Dintr-un punct de vedere, acela al cititorului introdus într-o lume pe care o „simte" adevărată şi care i se pare în acelaşi timp fabuloasă, astfel de pagini sînt poate partea cea mai rezistentă a romanului. **Măreasa** ne relevă un romancier în buna tradiţie a şcolii realiste, pe linia Slavici — Rebreanu ; iar această încercare, temerară, de a aborda, cu mijloacele epicii, o epocă pe care o gîndi[illegible] doar prin intermediul istoriei, merită salutată cum se c[illegible]

Al. CĂLINESC[illegible]

menţiuni critice

GEORGE CHIRILĂ : Masca Diotimei

Statornicia sentimentului patriotic, reactualizarea unei stări de împăcare cu lumea şi firea, uimirea şi cîntarea, incantaţia pură, sînt cîteva din meritele poetice ale noului volum de versuri, **Masca Diotimei** (Ed. **Cartea Românească**), semnat de George Chirilă. Poetul îşi „orînduieşte" poemele după modelul poeziei antice greceşti, şi chiar de la poema întîia întîlnim cunoscuta invocaţie din **Iliada** : „Fii lăudată, Muză. A nins timp, cu mine însumi neîmpăcat sub gene / şi e tîrziu prin umbre de olimp / să-ţi trec în preajmă iarăşi Melpomene" (**Închinare**). Pe acest ton de slăvire a firii, de înălţare a sufletului, George Chirilă desăvîrşeşte un frumos cîntec al „Gloriei Trecerii", un admirabil poem al iubirii, ca sentiment ce statorniceşte comunicarea între fiinţe, dar care are, totdeauna, ca suport ideatic, semnificaţia etică a vieţuirii într-un topos anume. Această asumare a fiinţei şi-a „primejdiilor" firii implică eroism şi demnitate morală, implică desăvîrşire întru rostuirea lumii. Atitudinea de ocrotire a firii caracterizează poemele lui George Chirilă din acest volum, revenind „patern" în Agóra (vezi **Tînăr în Agora**) şi reactivînd „Patria fiinţei": „Să ne privim în ochi, / să ne privim pînă cînd / Lăuntrul lumii prinde contur sîngerînd / privirea devine unică / aducîndu-ne pe de-ntregul / în raza ei. Noi Presine, peste / somnul flămînd, / / o aceeaşi fiinţă şi alcătuire".

Încrederea în depăşirea vremelniciei, ca pecete a schimbării, e nucleul spre care tinde intenţia nobilă a poetului : „Neamul lui îşi urmează lucrarea / ca masca în poezia aceasta de care / nu ne putem deslipi" (**Hibris**).

Masca Diotimei mi se pare a fi, pînă acum, cel mai bun volum de versuri a lui George Chirilă, un poet dotat cu autentică sensibilitate, devoţiune şi iniţiere întru poezie.

Gheorghe SIMON

AL. MIRODAN : Minimum

Al. Mirodan rămîne dramaturg chiar şi atunci cînd face gazetărie în „Contemporanul" sau în „Sportul", sau scrie, după metoda lui Pierre Daninos, o „sacoşă" cu „obiecte cunoscute sub numele de cuvinte". E dramaturg în continuare, odată prin felul de a privi — direct, în adînc, în mişcare — şi prin stilul lapidar concentrînd într-o propoziţiune normală un bagaj de sensuri cu teama ca replica să nu treacă ca un simplu gest. Nu e o deformaţie ci o calitate profesională. Notînd într-un „minimum" ce a observat, a citit sau a auzit, el luptă, cu mijloacele care îi stau la îndemînă, pentru eradicarea lumii în care trăieşte, de indivizi poluanţi. Mirodan face frondă ; niciodată nu consumă cuvintele pentru a adăuga lauri acolo unde nu mai sînt necesari, ci numai pentru a-i smulge pe cei falşi. El pleacă, de obicei, de la premiza cîştigurilor morale ale cititorilor săi pe care îi ia ca aliaţi. O frază sau un eveniment banal devin, pentru el, simptomele caracteristice ale unei stări de fapt. Şi într-adevăr, temperatura unui climat e dată, mai ales, de amănuntul cotidian care poate trece nebăgat în seamă, poate fi uitat repede, dar pe care autorul „minimelor" le înregistrează, conştiincios şi inteligent. Preferinţa pentru viaţa artei cu reacţia faţă de inconsecvenţele şi enormităţile ce apar în cîmpul ei, are un înţeles particular : e opoziţia faţă de urît sau faţă de mimarea stîngace a frumosului. O distanţare (activă) faţă de cuvintele şi frazele stereotipe îi dă putinţa să le privească ironic şi să discearnă gradul de uzură morală pe care îl conţin. Într-un inventar al minciunilor convenţionale, Al. Mirodan constată existenţa ipocriziei cotidiene ca pe o tară supusă însă terapeuticii colective. Umorist de un carat special, explorînd etajele superioare ale ironiei, autorul nu-şi ia riscul de a propune cum şi în ce fel s-ar putea ameliora relaţiile şi conduita ştiind că răspunsurile sînt în conştiinţa fiecăruia. Umoristul nu e un demiurg ci doar un secretar fidel al timpului şi oamenilor printre care trăieşte. Pana lui nu are ezitări, schiţează rapid şi graţios starea civilă a unei mentalităţi sau orientări, deconspiră vidul intelectual pe care îl acoperă vorbăria tipicară. Se degajă, după lectura cărţii, o impresie ciudată : după ce, în teatrul său, a uneltit cu măşti şi machiaje pentru a-şi preveni semenii, autorul se străduieşte acum să le scoată pentru a-i arăta chiar pe aceştia cum ar putea deveni dacă vigilenţa faţă de ei înşişi ar slăbi măcar o clipă.

C. ISAC

AL. RAICU: Anotimpul izvoarelor

După volumele „Necunoscutele scrisori de dragoste ale preadevotatului slujitor Alexandru" (1971) şi „Rondelul grădinii de sidef" (1974) în care se auzeau clar reverberaţiile unui romantism autentic, trecut prin filtru simbolist, lirica lui Al. Raicu îmbracă tot mai mult tonul clasicizant, specific decantării în timp. Folosind cu măiestrie cîştigurile de pînă acum în planul expresiei, poetul îşi converteşte neistovitul elan peisagistic în pastelul fin interiorizat, realizînd un adevărat jurnal liric al trecutului şi prezentului patriei. Astfel, nu întîmplător primul ciclu poartă ca titlu un citat din Blaga „La obîrşie, la izvor", iar secundul un citat din Călinescu „. . .şi fă-ne cînturi noi". Aceeaşi reflexivitate reticentă remarcată anterior îmbracă şi de această dată poemele într-o aură de glas al pămîntului natal, sugerînd prin fiecare metaforă perenitatea şi nobleţea neamului românesc : „Pe după ceasuri şi mirare, / pe după iarbă şi cuvînt, / răscrucile prindeau culoare, / vecii din umedul pămînt. / / De veghe sta la bolţi înalte / aprinsa inimă-n sfîrşit, / un timp spre altul să tresalte / la loc de taină ctitorit". (Voronet).

Poetul trăieşte sentimentul istoriei în toată plinătatea lui, cu fervoare şi pasiune de îndrăgostit al cronicilor : „Sînt străjeri în braţul meu, / urc cu buzduganul greu, / pajură cu chip de leu / lîngă lumînări de seu". (În cetate). Poeme precum : „Scări vechi", „La Putna", „Voronet", „Stampă", „În cetate", „Pod la Călugăreni", „Şi sap adînc", „Citindu-l pe Bălcescu", „Umblăm prin pînza . . ." şi altele atestă cu prisosinţă acorduri proaspete, originale. Ciclul „cînturilor noi" se vrea o replică a „României pitoreşti", în perspectiva noilor realizări din patrie. Tonul este acelaşi, evocator, uneori uşor grandilocvent, însă totdeauna sincer, autentic. Cînd pastelul este ferit de încărcături de prisos, rezultatele merită aplauze, în care situaţie merită citate : „Contur la Valu Traian", „Tablou în cărbune", „Ei se-ntorc mereu", „Şi schelele se mută", „Zori la Răzvani", „Ca un arcuş", „Precum în tăvi de-aramă".

Odihnitoare şi încărcate de aromele istoriei şi naturii româneşti, poemele din volumul „Anotimpul izvoarelor" atestă maturitatea unui poet robust şi deosebit de cald la suflet.

Haralambie ŢUGUI

Galeria „Minerva“

O mînă de oameni harnici și talentați, cu simțul datoriei civice, reprezentanți de seamă ai artelor plastice contemporane, au donat fiecare cîteva lucrări orașului Dorohoi, în care au copilărit, au învățat să vorbească și să scrie românește, au deprins culoarea și lumina locului, simțămîntul adevărului și frumuseții. Donația lor arată că știu de unde vin, cine sînt. Primarul, om cu mintea limpede, gospodar din neamul Bordeienilor, suflet plin de bună simțire, le-a strîns mîinile călduros și a așezat zestrea aceasta nouă din patrimoniul național la locul de cinste cuvenit, spre lauda obștei pe care o conduce.

Există în acest început de muzeu certitudinea unei continuități a culturii plastice românești în contemporaneitate, prin personalități și opere consacrate. Grupul de lucrări donat de fondatorul galeriei, Nicolae Popovici, născut în Tg.-Lespezi, la 1885, are frumusețea neoclasică pe care o cultivau la începutul veacului elevii „Academiei de arte frumoase“ din Iași, la clasa lui C. Panaliteanu Bardasare. Față de academismul münchenez, sau cel al școlii, portretele lui și grupurile de familie au căldura unei interpretări lirice, evidentă în impresia de căldură și comunicare tandră pe care o fac culorile. I-au urmat în direcția artelor decorative și monumentale Grigore Popovici, cunoscut și ca pictor de peisaj, de natură statică, profesor al școlii ieșene pînă acum cîțiva ani, Maria Mîrza, cu o gingășie rară a notației, într-o logică arhitecturală a prezenței omului în cadrul naturii.

Sculptor din clasa lui Paciurea, autor de beletristică și grafician, Marcel Olinescu apare și aici ca personalitate plină de interes, prin ideile lui componistice, de un raționalism sever, contrastant cu piesele de sensibilitate feminină semnate de Eugenia Ștefănescu și Elena Șuvei. Graficianul iese din reveria poetică, refuză atitudinea romanțioasă, optînd pentru asprimea care ne amintește vecinătatea satului Flămînzi.

Clasa mare a acuarelиștilor moldoveni, care se revendică de la Pallady și Acontz, dezvoltîndu-le multiplu, novator, modalitățile de expresie, este reprezentată aici de Constantin Radinschi și Ion Murariu. Maturitatea artei lor se citește în apogeul nuanțărilor luminii, de la gloria răsăritului pe ape, la crepusculul din codrii Livenilor, ambiție de simfonist al nuanțelor, pe care profesorul ieșean o dedică amintirii lui Enescu. Ion Murariu se prezintă cu patru inedite lucrări în ulei, două autoportrete și două bune compoziții expresioniste. Cred că datorează orașului natal și cîteva din acuarelele sale reprezentative.

Iulia Oniță, profesoară de sculptură de la București, personalitate de ținută profesională, artistă de prima mărime, aduce în galerie 7 lucrări de autentică frumusețe și dăruire. Portretul Anei Ipătescu, interiorizat, concentrat, poate fi socotit ca una din cele mai elevate interpretări ale personajului istoric. Portrete de gen: „Furnalist“, „Țărancă“, „Muncitori“, apoi „Pacea“, pun în evidență capacitatea de generalizare, forța componistică a artistei. Un bun psiholog poate dezvălui caractere numai prin angajarea profundă a propriului caracter, demonstrație plastică originală prin chipurile „Domnița Elena“ și „Cornelia Zorlescu“. Bună cunoscătoare a experiențelor sculpturii contemporane, Iulia Oniță le asimilează într-un mod caracteristic, într-o sinteză figurativă vibrată profund analitic și plastic.

Florin Niculiu are finețe și simț al echilibrului formelor, în evocări. Petre Achițenie vine cu „Ritmuri contemporane“, sugerînd soluții decorative pentru noul spațiu construit, pentru blocurile care se ridică în Dorohoi, ca pretutindeni. Este un bun autor de frescă în Havârna lui natală, un monumentalist talentat.

Val Gheorghiu ne amintește că aici s-a născut Ion Pillat, poet modern, căruia îi găsește echivalențe plastice la fel de frumoase și adevărate. „Atelier“ și „Aripa nopții“ sînt lucrări reprezentative, din cele apreciate încă de Petru Comarnescu pentru capacitatea de a stiliza modern amintirea frescelor moldovene și a valorilor similare universale.

Gheorghe Maftei, directorul școlii de arte din Iași, aduce vigoare și mișcare amplă în compozițiile sale, mai ales în „Chemare la revoltă“, grup cu tulnice rotindu-se în orizont înalt.

Mircea Ispir se întoarce acasă după o covîrșitoare lecție la maeștrii italieni și spanioli, interpretînd cu adevărată forță meditativă rîsul măștii unui „Arlechin“ și liniștea aparentă a unui „Portret clasic“ de femeie cu ochi plînși. Ochii aceia adînci, tonitzieni, îl caracterizează pe tînărul pictor. Dan Covătaru, cel mai tînăr expozant, născut în 1944, aduce în orașul natal 3 sculpturi: „George Enescu“, portret cuminte, din primii ani de studiu, „Tors“ și „Muzică“, promițînd mai mult, ca participant la ținuta monumentală a viitorului oraș.

Au venit să vadă noua galerie muncitori în haine de duminică, țărani în costume naționale, cu învățătorii și inginerii de prin sate, școlari și vîrstnici, care au umplut sălile, cu ochii lor plini de întrebare și recunoștință. Sînt oameni, de toate vîrstele și profesiile, care știu bine cine a fost Eminescu, de unde-i prima vioară a lui Enescu, cum au călătorit Luchienii din spre Ștefănești de pe Prut, sînt oameni mîndri de munca și de dragostea lor, drepți prețuitori ai adevărului și frumuseții. Pentru ei, Galeria „Minerva“ este un nou semn al demnității și al recunoașterii virtuților proprii.

Radu NEGRU

Ion MURARIU: „Amurgul monștrilor“

Mircea ISPIR: „Portret clasic“

N. POPOVICI: „Mamă cu copii“

Un eminent jurist: Dimitrie ALEXANDRESCO

La 4 decembrie a.c., a avut loc la Filiala Iași a Academiei Republicii Socialiste România o ședință pentru comemorarea lui Dimitrie Alexandresco, de la a cărui naștere s-au împlinit recent 125 de ani. Cu acest prilej, au fost amintite marile merite ale învățatului profesor, care, prin lucrările lui, apreciate nu numai în țara noastră dar și peste hotare, a contribuit la înălțarea prestigiului științific al Universității ieșene. Din autobiografia sa (publicată în revista „Dreptul“ de la 15 februarie 1925, p. 49—50) aflăm că Dimitrie Alexandresco s-a născut la Iași, la 1 octombrie 1850. Studiile liceale le-a făcut la Paris, unde, în august 1870, a fost admis la examenul de bacalaureat. Cu o mică întîrziere, din cauza războiului franco-german și a evenimentelor care au urmat, Dimitrie Alexandresco a obținut la Paris, în 1875, diploma de licențiat în drept. Pe baza acestei diplome, el a fost numit, în august 1875, procuror la Tribunalul Iași. Apoi, treptat, el a fost înaintat în alte posturi ale magistraturii pînă în februarie 1880, cînd a demisionat pentru a se înscrie în baroul din capitala Moldovei. De atunci el a practicat avocatura, reușind în curînd, prin temeinicile sale cunoștințe și prin talentul său, să fie considerat ca unul din marii jurisconsulți ai epocii.

Începînd din 1882, Dimitrie Alexandresco a colaborat la revistele juridice din țară și din străinătate prin studii și note bine documentate. În același timp el a scris și un mare tratat de drept civil pe care l-a intitulat **Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român în comparațiune cu legile vechi și cu principalele legislațiuni străine.** Tomul I din acest tratat a apărut în fascicole în anii 1884—1886, tomul II în 1888, tomul III în 1890 și tomul IV în 1892. Bazat pe un considerabil material, cules nu numai din doctrina și jurisprudența franceză și română, dar și din operele juriștilor germani și italieni, tratatul de drept civil al lui Dimitrie Alexandresco, scris cu multă claritate și într-un stil agreabil, s-a bucurat îndată de un mare succes. De aceea, în 1892, fiind vacantă o catedră de drept civil la Facultatea juridică din Iași, comisia constituită pentru concursul ce avea să aibă loc spre a desemna pe titularul acestei catedre, a decis ca Dimitrie Alexandresco să fie numit profesor universitar pe temeiul lucrărilor sale științifice și fără să mai fie supus probelor concursului. Astfel, la 1 noiembrie 1892, Dimitrie Alexandresco a intrat în învățămînt. El va rămînea titularul catedrei de drept civil pînă la 9 februarie 1925, cînd a încetat din viață, în vîrstă de 75 de ani. Așa de mare a fost autoritatea sa științifică, încît, atunci cînd a împlinit vîrsta de 70 de ani, el n-a fost pensionat, deși legea în vigoare prevedea că vor fi puși în retragere din oficiu profesorii universitari la acea etate.

Foarte apreciat de juriștii vremii sale, Dimitrie Alexandresco a fost reintegrat în magistratură la 1 mai 1899, cînd a fost numit procuror general la Curtea de apel din Iași. La 1 octombrie 1899, el a fost înaintat procuror general la Curtea de Casație, iar la 26 iunie 1900 i s-a încredințat postul de consilier la Curtea de Casație, ministru de justiție fiind marele jurisconsult Constantin G. Dissescu. În curînd însă, schimbîndu-se titularul departamentului și la conducerea Ministerului Justiției venind Titu Maiorescu, s-a ivit un mic incident care l-a obligat pe Dimitrie Alexandresco să demisioneze din magistratură pentru a doua și ultima oară.

A fost spre marele folos al științei dreptului român înapoierea lui Dimitrie Alexandresco la Iași, unde, în atmosfera liniștită a acestui oraș, el și-a putut nestînjenit consacra activitatea terminării tratatului de drept civil, precum și catedrei și baroului. Fără preget, el a depus o muncă uriașă pentru a realiza ceea ce a considerat a fi principala „ambiție“ a vieții sale, anume: să ducă pînă la capăt lucrarea sa cuprinzînd **Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român.** În căsuța modestă din strada Muzelor, în care Dimitrie Alexandresco locuia, trecătorii vedeau adesea lucind, în biroul lui, lumina lămpii, chiar după miezul nopții. La 24 mai 1914, după cum a avut grijă să noteze însuși Dimitrie Alexandresco, el a scris ultima pagină a manuscrisului ultimului volum din tratatul de drept civil, care a fost tomul al XI-lea. Închinase acestei lucrări — după propria lui mărturisire — „peste 30 de ani“ din activitatea sa. Avea acum satisfacția de a fi înfăptuit o operă monumentală, care, prin întinderea ei, era prima de acest fel apărută în limba română. Dimitrie Alexandresco nu s-a oprit aici. El a continuat să lucreze zi și noapte, revizuind volumele deja publicate și pregătind o nouă ediție. Totodată el a scris și o nouă lucrare, în patru volume, pe care a intitulat-o **Principiile dreptului civil român.**

La 9 februarie 1925, Dimitrie Alexandresco a încetat din viață. O cruntă boală l-a lovit în plină activitate. Pînă a fi doborît de suferința fizică, el a ținut condeiul în mînă. În ultimii ani ai vieții, el a scris zeci de studii și de note. Chiar după moartea sa, revistele juridice din țara noastră au continuat să publice numeroase contribuții ale sale. Astfel, în revista „Jurisprudența generală“ au apărut, de la 12 februarie 1925 la 17 martie 1927, șaptezeci adnotări ale lui Dimitrie Alexandresco la decizii ale instanțelor judecătorești. În aceeași perioadă (1925—1927), în revista „Pandectele române“, au fost tipărite 54 adnotări ale lui Dimitrie Alexandresco. Aceste două exemple sînt suficient de grăitoare pentru a pune în evidență cît de rodnică a fost activitatea desfășurată de Dimitrie Alexandresco pe terenul științific și cît de excepțională a fost hărnicia sa.

Desigur, astăzi, după un jumătate de veac de la moartea lui Dimitrie Alexandresco, scrierile sale sînt, în unele privințe, depășite. Ele nu corespund stadiului actual al dreptului român. Ele prezintă însă un netăgăduit interes din punctul de vedere istoric. La epoca apariției lor, ele au constituit un însemnat progres față de lucrările juridice apărute pînă atunci în țara noastră. Actualmente ele ne dau posibilitatea să cunoaștem, chiar în amănuntele lui, dreptul în vigoare în România sub regimul codului civil de la 1864 și pînă la 1925. De aceea, în studiile juridice care les de sub tipar în zilele noastre, lucrările lui Dimitrie Alexandresco sînt încă citate, îndeosebi în partea introductivă referitoare la istoricul problemei cercetate.

„Opera de largi proporții“ a lui Dimitrie Alexandresco — așa a fost ea recent caracterizată — este prețuită și în vremea actuală. A fost așadar pe deplin îndreptățită comemorarea lui Dimitrie Alexandresco la 4 decembrie 1975 de către Filiala Iași a Academiei Republicii Socialiste România.

Constantin C. ANGELESCU

DEBUT

Elevă la unul din liceele industriale din Iași, pregătindu-se pentru a fi textilistă și, cu mărturisită vocație, pentru a se apropia de profunzimile expresiei poetice, Mariana Codruț dovedește încă de pe acum o reală capacitate de a-și sintetiza și comunica sentimentele, un remarcabil simț al imaginii. La ora actuală, poezia pe care o scrie Mariana Codruț înseamnă mai mult decît o simplă stare de extaz adolescentin, căpătînd pe alocuri culoarea densă a meditației.

De la astfel de aprecieri a pornit redacția noastră, propunînd acest debut.

Așa toamnă!...

O așa toamnă n-a mai fost de cînd!...
— în fiecare an mă prind zicînd —

Se stinge luciul fructelor; eu știu
ce-o să-ncălzească ziua mai tîrziu

perpetuă nuntire și declin
cu ea, — o bucurie mai puțin...

și totuși nu-nțeleg de unde curg
atîtea frunze din atîta crug

măturător de stradă și de crîng
în lăcomia-mi toate să le strîng.

Nu mi-ar simți nici pasul, fiindc-aș fi
doar un obraz în moi căderi de zi.

Și colbăit și tremurînd a plîns
în noapte, printre frunzele ce-am strîns...

O, așa toamnă...

Somnul mamei

În noaptea asta stelele sînt ciini
că-n sat sînt totuși parcă prea puțini
ca să alunge luna, ori nu știu
ce s-a făcut de-odată-așa pustiu...

Și mamă, truda ta iar s-a prelins
prin mîna ce-ți respiră noaptea stins,
obrazul meu te-a liniștit, nu strig
că spaima a adus cu sine frig.

Subțire somn și pleoapele-au ucis
fragila ziuă rătăcită-n vis.
Vezi mamă, eu sînt tot copil,
dar tu mă pierzi dormind nopți inutil.

Mariana CODRUȚ

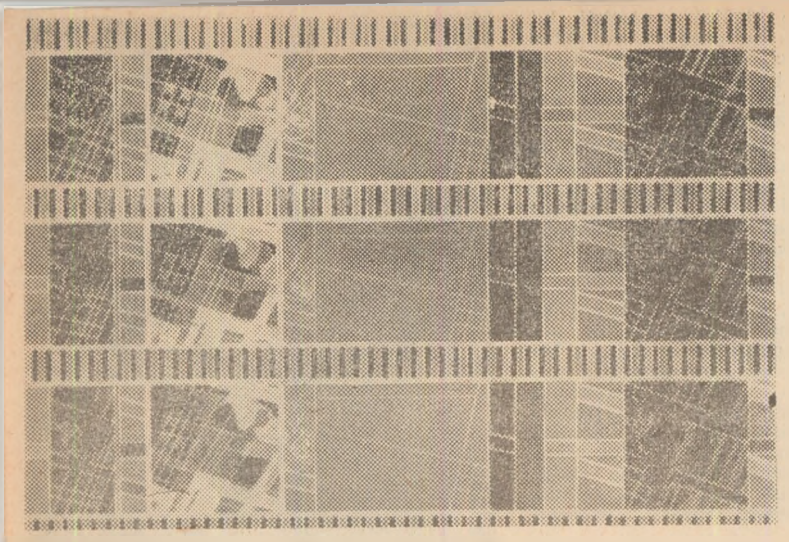

Petre ACHITENIE : „Ritmuri contemporane"

VIOREL VARGA

Părinții

În nopți la foc, strînși cu șerpare-n jur
Îi văd zbîrciți de milă și de trudă ;
A vin și pîine le miroase palma
Și a nepoți crescuți ca să-i audă.

Parcă-am plecat așa de mult încît
Li-s umerii lăsați spre veșnicie
Și ochii coborîți, și înjugați la plug
Cătînd belșug sub roua sîngerie,

Parcă-am plecat și iată-mă din nou
Printre ai casei — ceas împărătesc —
Poate sosit-a vremea să se mute
Sub țarina ce-atîta o-ndrăgesc.

Tata-și adună caii de pe cîmp,
Îi mîngîie ca pe un ban de-aramă
Ochi către ochi, priviri către priviri
În patru zări de suflet se destramă

În urmă mama cu năframa-n mînă
Îi face semn „mai vino pe acasă" !
Ochi către ochi, priviri îndoliate,
Neguri holbate peste sat se lasă.

Într-un tîrziu ne-ntoarcem toți la vatră
Ca după o pribegie milenară,
Miroase a vin, a busuioc și-a trudă
În trecerea spre moșii de sub țară.

Tainică nuntă

Nunta asta pentru cei ce au uitat drumul întoarcerii
spre cetate, îndeajuns nu va fi

miresme de grîne deasupra pruncilor strînși
lîngă vatră plutesc și focuri înalte
se-aprind la ospățul țărînei de-acasă.

cu cine voi merge de mînă peste zăpezi
și prin colburi de flori, oare cu cine,
cînd nunta asta pentru cei ce sînt
și pentru cei ce neîntinați vor veni
patrie-pîine, patrie-lîră întru credință purta-va
numele.

Evocări

Acum cînd scriu despre poetul care trebuia să aibă în acest decembrie patruzeci de ani, am un sentiment ciudat. De aproape două decenii, Nicolae Labiș este **o amintire frumoasă,** cum prevedea el însuși, tot într-un decembrie, intrînd în legendă. O revistă îi publica, în momentul exodului definitiv, **o Biografie** în care, premonitoriu, cuvîntul **galop** se repetă ca un refren simbolic : „Știu eu, mama și-a zis că mă nasc într-o zodie bună, / Și că-s menit să înving veșnicii și genuna'... / Și-n goană nebună vedea de pe-atunci cum răsună / Tropotul lung și mereu al galopului meu..." Existența curmată la sfîrșitul lui 1956, la douăzeci și unu de ani, stă, surprinzător de exact, sub semnul galopului. La vîrsta cînd alții fac exerciții de vocaliză, el publica un volum, **Primele iubiri** ; alt volum avea să-i apară postum. Poetul debutase însă la cincisprezece ani, la Iași, la revista literară de aici. Pe măsură ce adolescentul poet trimitea mesaje lirice redacției „Iașului literar", am avut revelația unui talent de excepție.

Anul 1951, primăvara. Invitație la Fălticeni, pentru a ține o conferință la Liceul „Nicu Gane", unde studiasem cu însumi, anterior, întîlniri cu eruditul profesor Aurel George Stino, intelectual de mare finețe ; amintiri despre colegi din serii apropiate : Horia Lovinescu, Nicolae Jianu, Mihai Gafița și ceilalți ; vizite sentimentale la „Dumbrava minunată", apoi la casa Sadoveanu, revederea caselor Lovinescu și Artur Gorovei. Dialoguri calme cu profesorul Aurel George Stino, în prețioasa-i bibliotecă, înconjurați de picturi de Aurel Băeșu și de fotografiile lui Anton Holban, fost coleg și prieten intim al amfitrionului.

— La ultima lucrare scrisă la franceză, spune Aurel George Stino, junele Nicolae Labiș, poetul liceului, a semnat **à la française,** adică : **La Biche.**

La biche, — în limba noastră **căprioară** ! ; unul dintre simbolurile patetice ale pădurarecului Labiș ! Căprioara, iarba, liliacul înflorit, zorile, dimineața, profilate pe fundal montan, cu păduri de brad, cortegiile de figuri legendare și oamenii pămîntului, pădurari, vînători, păstori, — toate și toți poartă amprenta spațiului natal de la Mălini, unde, în timpul primului război mondial, Cezar Petrescu fusese pretor de plasă. Mi-am pus întrebarea : de unde vine vitalitatea spirituală a poetului ? Răspunsul mi l-a dat (aproape în maniera Coșbuc) o confesiune, — **Începutul :** „Am strîns sănătate din cremenea neagră / Din vîna de apă țîșnind încordat... / Bătăile versului am prins a deprinde / Nu din cărți, ci din horă, din danț, / Rimele, din bocete și colinde, / Din doinele seara cîntate pe sanț..."

După conferința din amfiteatrul liceului, mi-a fost prezentat poetul. Statură potrivită, robust, ochi mari, curioși, față rotundă surîzătoare, — în totul, un aer de francheță și încredere în destinul său. L-am întrebat ce proiecte are... Avea nenumărate. Rîdea. Se entuziasmase. Devenise apropiat, familiar, torențial. Mi-am zis, imediat, că, într-un mediu mai favorabil creației Labiș ar ajunge repede la o mai clară conștiință a posibilităților lui.

— Vino la Iași. Ne vom îngriji ca acolo, la un liceu, să primești o bursă. Vei avea necesarele contacte stimulatoare !

Mi-a răspuns spontan, cu o licărire de lumină în priviri :

— Vin la Iași ! Aștept o scrisoare de la dumneavoastră...

Labiș a devenit, pentru puțin timp, elev al Liceului Național. Vizita săptămînal redacția „Iașului literar". I-am împrumutat, odată, baladele lui Villon. A fost captivat. Peste cîteva zile a venit cu o poezie : **François Villon** — inclusă ulterior în al doilea volum, **Lupta cu inerția.** Se integrase curînd în ambianță. Orașul care-l primise cu simpatie avea să devină pretext pentru o stampă ieșeană de epocă : **În Iași.** I-am sugerat să cerceteze opera lui Sadoveanu. A scris apoi cîteva poezii și impresii cu suport sadovenian. Pe urmele lui Eminescu, poetul tînăr, plecat în septembrie 1952 la București, să urmeze cursurile școlii de literatură, cultiva un soi de „rusticitate" cu aer de frondă juvenilă. Cojocul și căciula dacică, mustața și mai ales părul bogat erau semne exterioare ale legăturilor afective cu munții și oamenii din nordul Moldovei.

S-a mai întors, între timp, la Iași. L-am revăzut de douătrei ori la București, cînd, după ce absolvise cursurile școlii de literatură, era redactor la „Gazeta literară" și poet cunoscut. Mi-a spus, odată, că, vara, însoțit de prieteni de generație, scriitori tineri, revine la părinți, făcînd drumul de la Fălticeni la Poiana Mărului cu vreo căruță de ocazie.

Apoi a dispărut, neverosimil și definitiv.

Profilul lui Labiș, marcat parcă de presentimentul unui destin grăbit, stă sub semnul focului și al primăverii. Ardența, dinamismul și iubirile lui de neconfundat alimentează postumitul căpriorului galopînd.

Const. CIOPRAGA

Nicola

Miticul anotimp

Întregul limbaj artistic, spunea cineva, se înscrie între metonimie și metaforă. Este o opinie interesantă, asupra căreia s-ar cuveni să se pronunțe retroactiv acel profesor de fizică, doct și intransigent, care a trecut cu nevinovată opacitate pe lîngă prima — sau una dintre primele — divagații poetice ale lui Labiș, prilejuită de obișnuitul extemporal la fizică despre reflecție și refracție. Temă pe care acesta a abordat-o evocînd nostalgic strălucitoarele salbe de la gîtul fecioarelor prinse în horă, salbe în care se răsfrîng jucăușe razele soarelui, imagine surprinzător de sugestivă pentru un fenomen căruia abstracția didactică îi răpește inevitabil ceva din farmecul autenticității. Dar divagînd elevul nu mai era, totuși, în problemă, astfel încît sancțiunea a intervenit implacabilă, sub forma unei note sumbre ca lama unei ghilotine. O întîmplare pe care, relatînd-o, Labiș o lumina cu acel zîmbet incert, în care le învăluia și le împăca pe toate, într-o prematură, atotcuprinzătoare înțelepciune. Nu era o șotie, era o glosă, un zbor al fanteziei, o evadare temerară din perimetrul mult prea rigid al științei școlare, știință pentru care de altfel — și carnetul de note o probează cu prisosință, — avea un respect religios, însoțit de o ingenuă, fecundă uimire. Avea o curiozitate nativă, el însuși fiind un sol poetic deosebit de fertil sub rafala ploilor cunoașterii umane, în șuvoiul căreia înălța fața într-o beatitudine adolescentină, rîzînd. Pentru ca apoi privirea lui să se încarce de toată tensiunea unei profund stăpînite gîndiri, din zaristea căreia recolta replica cea mai potrivită la întrebarea ce-i era adresată. Se pronunța cu claritate și decizie, tranșant, rămînînd în continuare deschis posibilelor navigări pe întinderile cunoașterii. Poezia sa decanta un univers

Azi, iată,
Deasupra

O ramur

Acum 40
vei, s-a născu
19 ani, la Buc
supra Stînișoa
două văi ale
zeci de ani și
zie adevărată.
lescenței poet
a schimba cur
telor fîntîni"
plîndu-și sufl
Nicolae Labiș
de stea
înalt voltaj,
cum multe n
ziei, drumuri

în care totul
ca un microco
textualele lui
aruncat pe e
contemporane.
compunea juc
surioarei sale
vorbea cu o
Avea în gen
familie. Își iu
i-a dedicat-o
sub ochii mei
du-se realitate
mestice, în c
perdele de la
murul amintir
re să fi deven
Mi-l amin
dusese pînă l
dacicul său
acea țuguiată,
polemică cu n
nenta buză s
relnică mustaț
gea în ce
Nimic nu se
la Iași, în u
versitare, a
aceeași căciu
la una din p
Era el, cel c
terară a acele
trase costumaț
nesecata curio
pilărească în
izvodind voro
zidirile mân
Socrate, Platon
gîni filozofii, a
în lumea lui
ale spectaculo
versal, în care
într-un fel pr
acasă, **Moartea**
fiind restituiri
și ale unei ex
restrele larg d
demiurgice. Aș

(Continuare din pag. 1)

rioare, și, voind să sugereze o viață morală fragilă, complementară, G. Călinescu pune personajele să stea laolaltă. Personalitatea individului nu se înțelege decît prin raportare la structura generală a grupului. Luați separat, Sufletel, Gulimănescu, Gonzalv Ionescu sînt plați și inofensivi, în ceată ei capătă forță și culoare. Prozatorul îi observă în cîteva cazuri și individual, dînd niște portrete memorabile. Balzacianismul, pînă aici comprimat, dispersat, revine în cazul **celor trei dioscuri** în toată plenitudinea lui. G. Călinescu dă indicații topografice, face portretul fizic și moral al casei, descrie curtea, pivnița, înfățișează programul zilnic al personajului, neuitînd să noteze meniul de la micul dejun, schimbările vestimentare, intrările și ieșirile persoanelor străine etc. Omul este personalizat prin obiectele pe care le frecventează, secretul ființei lui poate ieși la iveală prin consultarea listei de bunuri materiale. Gulimănescu e profesor la Facultatea de drept și, pentru a marca originea lui țărănească și tendința de acumulare în ordine materială, romancierul face întîi un recensămînt amănunțit al curții :

„Înfățișarea locuinței sale de la oraș era dintre cele mai curioase. Curtea, foarte lungă în adîncime, ca și aceea a lui Dan Bogdan de alături, era totdeodată suficient de largă ca să cuprindă pe o latură și în fund niște șoproane bine întocmite, comode ca o galerie. Totul în curte era în cea mai perfectă regulă. Dar, fiind vorba de casa unui intelectual, surprindea prezența unor obiecte insolite : de pildă vreo zece poloboace noi de stejar sub șopron, o căruță nouă, lustruită ca o trăsură, stocuri cu mult prea voluminoase pentru uzul casnic — de bucăți de teracotă pentru sobe, rafturi de olane, bidoane noi de metal, așezate unele peste altele ca într-un depozit de fierărie, straturi de cherestea, trei mosoare mari cu furtunuri de cauciuc, ce nu păreau destinate stropitului, ci tragerii vinului din căzi, pulverizatoare Vermorel, coli de tablă de zinc. Afară de aceasta, în cotețe bine fasonate, patru porci obezi și gușați grohăiau profund, priviți de afară de cîțiva iepuri albi ce circulau în libertate. Și — ca un paradox — aproape de intrare, încolăcit ca un șarpe, se vedea un lanț puțin ruginit, terminat cu o ancoră moderată de iaht sau de barcă cu motor. Toate aceste obiecte aveau epica lor, în discordanță cu purtarea obișnuită a lui Gulimănescu în societate. Oamenii au secrete neprevăzute, și adesea podul ori pivnița spun mai mult decît actele de stare civilă" (p. 242).

Individul are, va să zică, o profesiune intelectuală, se poartă cu discreție și eleganță în societate, iar acasă crește porci și închiriază locuința unei mișcări politice pe care, pe față, o detestă. Gulimănescu e, deci, lacom de avere și poltron. Sufletel își începe ziua cu lectura unui text grec sau latin, pe care îl interpretează în fața soției sau a mamei sale. Poartă o cămașă groasă de pînză țărănească și, după ce soarbe o gură de lapte și înghite o prăjitură din mormanul pregătit de **cara uxor,** Aurora, recită hexametri din Homer. Pe la 9 se așează la masa de lucru, dar fără grabă, avînd oroare de munca obligată. Lucrează, se știe, la o operă esențială **(Corpul de inscripții)** și, la cea mai mică piedică bibliografică, intră în panică, cere informații din străinătate, consultă alți specialiști etc. Sufletel e, deci, exigent și leneș, cu alte vorbe : steril, mulțumit de situația lui în ciuda agitației exterioare. Face zilnic un turneu pe la instituțiile culturale în vederea **postului** pe care îl vînează, trece, apoi, pe la Capșa și alte localuri pentru a prinde pulsul evenimentelor. Simbolul acestei neliniști itinerante e **caduceul** pe care Sufletel îl poartă totdeauna cu el. E ca și Gulimănescu și Dan Bogdan, descendent de țăran, dar fără frică de civilizație. Toți sînt cumularzi, sinecuriști și, ca personajele caragialești, au mistica schimbărilor. Apropierea de **miticism,** în ordine morală, e susținută și de alte amănunte. Dan Bogdan și Andrei Gulimănescu locuiesc pe aceeași stradă în două imobile absolut identice așezate unul lîngă altul. Ca Lache și Mache, personajele lui G. Călinescu așteaptă totul de **sus** (condiția lor comună e aceea de **solicitanți** veșnici !) și invectivează guvernul ca intransigentul Conu Leonida pentru cauze absurde. Izbitoare este apoi asemănarea în ceea ce privește structura morală a personajului. Cînd Dan Bogdan e asasinat, Sufletel nu mai iese din casă sau doarme pe la rude, avînd, notează romancierul, o „spaimă funambulescă", „delirul impacienței". Mai tîrziu scrie articole favorabile **mișcării** și-și plasează soția prin mijlocirea Hangerloaiei într-un post bine remunerat. Gonzalv Ionescu suferă de catedromanie, cercetează zilnic rubrica de morți și face vizite profesorilor de specialitate interesîndu-se, discret, de sănătatea lor. Cînd Emil Conțescu dă semne de boală, Gonzalv se instalează în casa geografului și, întrucît Conțescu nu se decide să moară, Gonzalv dă semne de impacienței și moare de supărare. Soluția e de mare efect în roman, G. Călinescu recurge la deznodămîntul tragic pentru a sublinia comicul unei ambiții păguboase. **Măștile** mor fără glorie sau trăiesc închise în automatismul lor moral. Dan Bogdan moare cu fața spre

Personaje călinesciene

canalul de scurgere al străzii. La anchetă i se descoperă în buzunar o cutie cu penițe noi, o gumă și 5 creioane, primite în dar de la un comisionar, semn al unei avariții patologice. G. Călinescu nu-și iartă personajele, moartea ca și viața lor stă sub semnul grotescului. Intelectualii din **Bietul Ioanide** au vicii urîte, meschine, sînt fricoși și oportunisti, cultura a agravat la ei, cum este cazul lui Dan Bogdan, anumite trăsături ale spiritului rural. Despre ei romancierul spune (dar cine ar putea să-l creadă ?) că sînt niște personaje „șterse și lipsite de dramatism, înapte parcă a deveni vreodată eroi de roman". Dimpotrivă, condiția lor comună le face apte pentru roman, și ce este mai solid și original sub raport tipologic în **Bietul Ioanide** vine din studiul acestei categorii. **Măștile** născute pentru a fi un termen de referință negativă pentru Creator (Ioanide) urcă la suprafața epicii și acaparează romanul. Privirea lor imobilă și absentă ca aceea a figurilor de ceară din muzeul Grévin ne urmărește pe deasupra paginilor și, în timp ce multe vorbe

ie Labiș

am văzut un curcubeu
lumii sufletului meu

ă de mălin

de ani, la Poiana Mărului, lîngă Mălinii Sucet un băiat care s-a chemat Nicolae Labiș. Acum ureşti, a murit un poet şi nu numai cerul de deaei s-a surpat de prea multă tristeţe. Între aceste impului curge poezia lui Nicolae Labiș. La două- încă unul acest băiat de la Moldova scria o poe- La vîrsta aceea cînd abia se trece hotarul ado- l de la Mălini îşi asuma temerar misiunea de sul unei poezii. Adăpîndu-se din „apa fermeca- le marii literaturi, colorîndu-şi privirile şi umtul cu priveliştile de ţară nouă cu oameni noi, a înţeles poezia ca o luptă şi a socotit-o o osie rept prin inimă şi suflet. Scriind la un uptîndu-se cu inerţia, poetul a iscat frumuseţi -s şi a deschis, umblînd prin valea albă a poepentru cei care-au venit.

Nicolae Labiș împreună cu poeții Doina Sălăjan și Corneliu Sturzu într-o tabără de tineret la Văleni de Munte — iulie 1953.

Minţile cele înţelepte ale criticii şi-au adus aminte, vorbind despre el, de Esenin, de Rimbaud, poeţi pe care Nicolae Labiş îi sorbea cu iubirea. Dar el, poetul de la Mălini, a rămas cel care a lăcrimat de tristeţe la o vînătoare în Munţii Carpaţi.

Şi „mintea" se întreabă, inima sîngeră şi ochii plîng la mormîntul prea timpuriu al unui băiat care putea fi „un luceafăr al poeziei româneşti", cum spunea atît de tulburător Geo Bogza.

Acum 40 de ani la Poiana Mărului ,lîngă Mălinii Sucevei, s-a născut un băiat care s-a chemat Nicolae Labiş.

Numele lui a intrat în mitologia acestei ţări, nu pentru că a murit cum a murit, ci pentru atît cît a trăit — a trăit pentru poezie. De pe urma lui Nicolae Labiş n-a rămas doar o amintire frumoasă, ci mai ales o poezie adevărată.

Grigore ILISEI

era prezent, fie şi implicit, smos ferm asamblat în subînţelesuri, înainte de a fi ipsoidalul drum al poeticei Cu intermezzouri în care uşe, suave versuri dedicate mai mici, despre care îmi luioasă, irizantă afecţiune. ral un acut sentiment de ea mama, şi poezia pe care -a înfiripat, ca să spun aşa, uimiţi să vadă plămădin- unei existenţe tandru do- re totul — inclusiv albele ereşti — se încărca de tre- i, înainte chiar ca aminti- poetul însuşi.

la Bucureşti. Mă con- Gara de Nord, îmbrăcat cu ojocel şi purtînd pe cap ăciulă aflată în permanentă sul lui cîrn şi cu proemi- erioară, umbrită de o pă- , buză pe care şi-o răsfrîn- i divers nuanţate surîsuri. imbase din clipa în care, din sălile Bibliotecii uni- rut — cu acelaşi cojoc şi — installîndu-se temeinic tratele mese redacţionale. e, descălecînd în viaţa li- epoci bucureştene, îşi păsia, umorul şi prospeţimea, itate şi mirifica uimire coare topea experienţa vieţii, neţiene imagini. Aşa cum ăstirii îi panoramizează pe , şi nu mai ştiu care pă- a Labiş dădea loc de cinste poetică culmilor teoretice sului peisaj spiritual uni- se mişca cu o familiaritate, edestinată. Acolo era la el căprioarei şi **Lui Marx** ale unei complexe trăiri erienţe umane cu toate feeschise naturii multilateral adar, în Gara de Nord, însoţindu-mă către trenul cu care urma să revin la Iaşi, a exclamat cu acea bucurie nereţinută care dovedea profunzimea şi amplitudinea cuceritoare a tuturor exteriorizărilor lui.

— Ştii ? Am descoperit un mare poet filozof : Emerson !

Printre vagoane şi fuioare de abur, în larma imensului peron şi în licărul de înserare al semafoarelor, înainta îmbătat de noutatea acestei întîlniri, care îl entuziasmase şi despre care vorbea ca de un tainic drum către nezdruncinate temeiuri ale existenţei. Fără emfază, fără savante speculaţii.

Apoi ne-am revăzut la Iaşi. Purta mustaţă, costum la un nasture, era însoţit de alţi doi scriitori bucureşteni şi, venind la redacţie, ne-a căutat, pe mine şi pe soţia mea, şi, spre surprinderea noastră, care nu eram deprinşi cu asemenea efuziuni din partea lui — a ţinut să ne îmbrăţişeze. Sună teatral, melodramatic, dar peste trei săptămîni Labiş nu mai era printre noi. Mi-a rămas doar zîmbetul lui şi cuvintele cu care a însoţit poezia ce mi-a încredinţat-o spre publicare. Poezie pe care am pus-o, cam neglijent poate, peste altele, aflate în sertarul biroului. A observat şi a glumit.

— Pune-o la grămadă, poate aşa o să se molipsească şi celelalte de talent...

Nu era infatuare, era un fel de profeţie, un cuvînt care a rodit în ceea ce a fost ulterior denumit generaţia Labiş. Generaţie cu care am asaltat neantul, pentru a recupera ceea ce iremediabil am pierdut atunci cînd inimitabilul lui zîmbet, sublim savuroasa lui moldovenească, cu aromele de nuci şi gutui ale vocalelor şi cu dumnezeieştile îndulciri ale consoanelor, cu scrisul lui în care un „e" mic de mînă, ca un fel de trei pe dos, intervenea rotund şi expresiv, ca o emblemă, — s-au instituit drept tot atîtea reliefuri particularizante ale unei fizionomii abstrase timpului atoatedevorator.

Mi-aş mai aminti de o palincă aparte cu care, în trenul ce-l ducea pe el spre Fălticeni, iar pe mine spre Valea Vinului, mi-a scos literalmente fulgere pe ochi şi pe nări, dar teamă mi-e că mulţi nu ar vedea legătura, în ciuda faptului că în nici un alt caz nu se potrivesc mai bine cuvintele : „Te aştepţi să întîlneşti un scriitor şi dai peste un om". Adică peste o superbă adolescenţă a literaturii române, fremătătoare boltă spirituală sub care, după datină, s-ar cuveni să ciocnim, din cînd în cînd, cîte un pahar de nostalgice gînduri, în amintirea lui. Pentru că, în fond, acea anecdotă adevărată, cu un Labiş colindînd, într-un taxi, Bucureştiul pentru a afla o birjă căreia să-i scoată o roată, psalmodiind şugubăţ în jurul ei „Mi s-a rupt căruţa-n drum", este la fiel de boemă, pe cît de boem e vîntul zburlind coafura tomnatică a pomilor sau ploaia tachinînd cu răpăiturile ei agasante caldarîmul. Toate nefiind decît tardive şi eretice manifestări vag dionisiace.

Ce-şi amintea el ? Şi-l amintea pe portarul de la sediul din Ana Ipătescu al Uniunii Scriitorilor, întîmpinîndu-l, dimineaţa, cu „Gazeta literară" sub braţ, şi cu confirmarea plebeiană a poeticei sale.

— Ştiţi, v-am citit poezia. Mi-a plăcut !

Era primul şi cel mai fidel cititor.

Şi-l amintea pe dascălul său din copilărie, aflat cu întreaga sa familie pe strada mare a Fălticenilor, aliniaţi cu toţii ca în scena cu Peneş Curcanul, pentru a da onorul, cam provincial şi naiv, dar înduioşător de sincer, celui care abia apucase să-şi vadă numele tipărit în cîteva publicaţii, dar care se şi proiecta magnific pentru sentimentalii săi concetăţeni.

Ce ne amintim noi ? Cineva şi-a amintit de curînd că ar fi împlinit patruzeci de ani. Nu cred. Ar fi avut şi azi tot atît cît a avut întotdeauna. Vîrsta unui mecurmat, tumultuos, plin de sevă, mitic anotimp literar. Anotimp ce-i poartă pentru veşnicie numele.

AL. I. FRIDUŞ

pirit se uită, portretele lor ieşite dintr-o mare sensibili- la grotesc, rămîn.

situaţie aparte ocupă, în strategia romanescă a lui G. Căscu, Pomponescu. În fişa lui caracterologică citim : „dise pompoasă", „mizantropie afabilă", „melancolie sociabilă". ponescu se trage din burghezia provincială, e instruit şi everent, evident ambiţios, dar în respectul regulelor so-, incapabil de a trăi succesul sau eşecul în singurătate. iraţia lui e de avea un **cerc** şi cîtă vreme, ministru sau isteriabil, anticamera lui e plină de lume, se simte bine. aderă la viaţa grupului dar îi place s-o simtă în preajma Pomponescu ar ilustra, aşa dar, un caz de oscilaţie între itul abstras al Creatorului şi acela, comun, lumesc al inteialilor pragmatici de tipul Sufleţel şi Gulimănescu. Sau, notează prozatorul : „aspiră la abstracţie şi nu se poate lge din efemer". Eminent specialist în beton armat, Pomscu nu e creator şi ura lui (manifestată în forme urbane) de Ioanide vine din această imposibilitate de a-şi depăşi liţia. Lucrează toată viaţa la o **catedrală a neamului** dar drala rămîne pe hîrtie. Momentul în care proiectele îi restituite de către versatilul Gaittany este esenţial pentru mul lui. **Masca** se desprinde din cerc, se izolează în rinţă şi, prin aceasta, el devine un personaj tragic. sit de prieteni (de grup) începe să trăiască în trecut pune în cele din urmă capăt zilelor înghiţind cianură. ic nu prevestea în echilibratul, solemnul Pomponescu sfîrşit. În concepţia lui G. Călinescu el ilustrează, eşit, o altă faţă a **spiritului academic.** Sufleţel, Gaitta- Hagienus sînt balcanici, bizantini, sterilitatea se aso- la ei cu o mare poftă de a trăi agitat pe dimensiuni Bovarismul lor e strict social, în timp ce Pomponescu a la creaţie şi vrea **puterea** pentru a domina în cercul mici. A fi în centrul interesului general e marea lui ţie. Femeile Pomponescu, mama şi soţia, îi cultivă acest liu. Cînd Ioanide cucereşte pe Indolenta, Pomponescu cer rănit. Biserica pe care o construieşte acelaşi Ioapune în primejdie proiectul Catedralei Neamului, şi sorul de beton armat caută s-o împiedice punînd pe s-o conteste public, apoi, cînd tentativa eşuează, o igcu obstinaţie. Personajul e, în ciuda intenţiei prozatorului de a-l caricaturiza, complex şi autentic în ezitarea lui între cele două planuri de existenţă. A acumula putere în sfera socială şi a trăi, în acelaşi timp, neputinţa de a te realiza în alt plan nu e un semn de simplitate. Ferit de anumite laturi radicale, Pomponescu ar fi putut deveni simbolul unui bovarism spiritual tragic. G. Călinescu îngroşă însă nota grotescă voind să facă din Pomponescu imaginea întoarsă, negativă a Creatorului. Intenţia polemică nu distruge, totuşi, fondul inefabil al personajului, ceva misterios, tulburător rămîne. Neputînd atinge prin creaţie metafizicul, Pomponescu se ridică pînă aproape de el prin conştiinţa adîncă a ratării.

Dintr-un roman al **măştilor, Bietul Ioanide** e pe punctul de a deveni un studiu al psihologiei eşecului căci, dacă privim bine, observăm că majoritatea personajelor nu izbutesc în ambiţiile lor. Pomponescu se sinucide, Gonzalv Ionescu are un atac de cord, Tudorel, Pica, Hangerliu sînt împuşcaţi, Hagienuş e spoliat de copii şi-şi pierde colecţia, Dan Bogdan e asasinat ca să se dea un preaviz adversarilor politici ai mişcării, M-me Farfara eşuiază, în fine, prin vîrstă, iar Sultana într-o căsătorie burgheză. Sufleţel, Gulimănescu, Gaittany staţionează, eroismul lor este să se adapteze tuturor circumstanţelor. Ioanide ratează şi el într-un plan pentru a se realiza în altul. **Spiritele academice** suportă greu evenimentele, nesiguranţa de ordin social îi face anxioşi şi conformişti pe unii, victime pe alţii. Arhitectul singur trece neatins, senin prin circumstanţe, aşezînd tragicul existenţei lui la temelia **Operei.** O convertire care în alte cazuri, neexistînd opera, nu se realizează. Drama din afară accentuiază comicul interior şi, privind lucrurile din această perspectivă, romancierul încheie cartea cum o începuse, cu sugestia că spectacolul măştilor continuă. Pendula lui Saferian se strică, dar această oprire a timpului nu este un simbol decît pentru Ioanide. Un cerc al existenţei lui se închide odată cu moartea lui Tudorel şi Pica pentru a se deschide altul în eternitatea creaţiei.

Cu aceste rînduri de simboluri şi o tipologie născută dintr-o fantezie ironică, **Bietul Ioanide** e un roman singular în proza noastră în primul rînd prin extraordinara lui vivacitate intelectuală.

FESTIVALUL ȘI CONCURSUL NAȚIONAL DE POEZIE „N. LABIȘ", SUCEAVA 1975

Mușcături în măr

Nimic nu te poate îmbogăţi cît un măr.

cînd îţi iei capul în mîini cum ai lua un cimpoi
şi îl aşezi sub piatră
şi frigul din oasele lui hăuie cîntecul acela în care n-ai crezut ;
cînd scrii şi se-apropie de tine ursitorile
şi cuvintele lor ţi se preling în auz ca nişte lipitori încinse.

Mărul copt, desprins de pe creangă cum se desprinde-un sunet de vioară. Îl iau în mîini, îl duc spre buze :
cum să ştiu dacă nu-i capul tăiat al unei iubite ?
Mărul, ca un pămînt cu mușcăturile noastre,
mărul, cînd degetele noastre nu-l mai pot deosebi de sînul femeii.

Nimic nu te poate îmbogăţi cît un măr.
Cu el în mînă am stat într-o noapte asemeni cu-o fată virgină şi am cîntat, am cîntat.

Maria

MARIA este ochiul de lut înnămolit deasupra mea.
Maria este drumul şi spinul şi rana încinsă.
Maria este nămolul şi trupul şi ploile şi este ea.
Maria este sînul şi foamea şi coroana promisă.

Maria printre stîlpii de piatră ce ard,
mă strigă, ne strigă şi nu mai termină strigînd.
Privim către-o alta ce-arată un sîn tremurînd
şi-avem pe trupuri schije din albastru-i fard.

Maria este iarăşi drumul şi fîntîna care se mai sapă
şi apele-i se-mprăştie fierbinţi prin cer.
Maria e corabia şi portul, pianul fără nici o clapă,
Maria este marea şi chemarea însinguratului năier.

Maria este drumul din piatră în piatră călcînd.
Maria este sînul şi paharul prea plin.
Maria e trupul şi poarta la care sosesc într-una flămînd.
Maria e trupul de dincolo crin, o, întunecatule crin !

George VULTURESCU
(Premiul special al Revistei „Cronica")

Deasupra toamnei

Poetului Nicolae Labiș

Simţeam deasupra toamnei în ochiuri de ninsoare,
un început de noapte cu albu-n rădăcini ;
şi plînsetul cîmpiei pe tobele de gheaţă
îmi tălmăcea în lacrimi pustiul din Mălini.

Dar aşteptam cu cerbii lumina-n drum spre ziuă
visînd pădurea-n somnul răpus în vietăţi
era trecut şi-n apc, mari clopote porniră
să bată prea devreme hrisoave şi peceţi

Alunecam în veghe împrăştiind blestemul
gătit de nuntă-n casa aprinsă în amiezi
cram mai singur oare, era din nou lumina
un pui de căprioară să treacă prin livezi ?

Mihai GRĂJDEANU

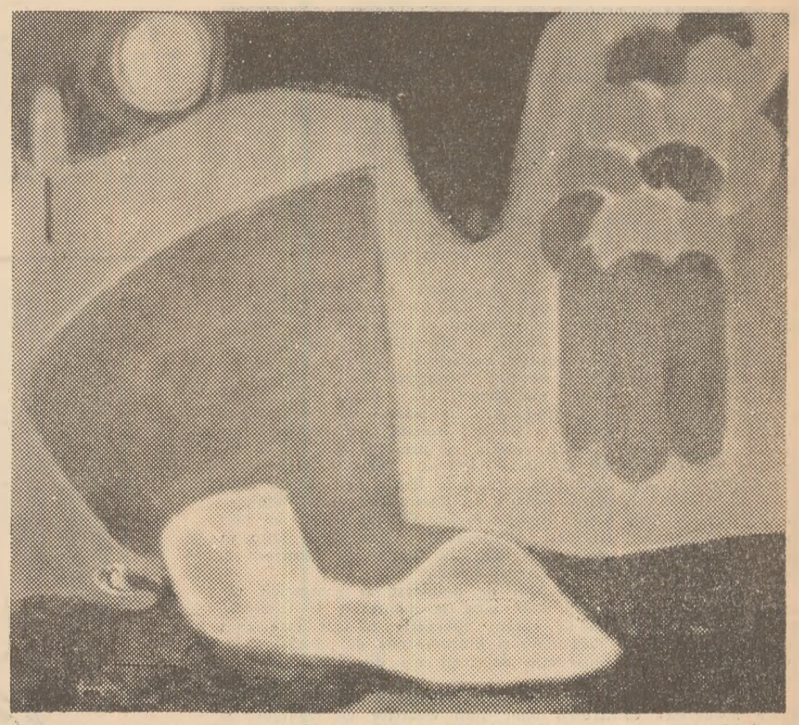

Val GHEORGHIU : „Aripa nopții"

Secolul și problema alimentației

Nimic nu se aruncă, totul se mănîncă!

De mai multă vreme se vorbește despre „foamea de proteine" care a căpătat forme endemice în țările slab dezvoltate. O alimentație săracă în proteine caracterizează o parte a populației din Asia, Africa și America Latină. Nu numai faptul că acești oameni mănîncă puțin, dar chiar acest puțin e compus, explică experții, mai cu seamă din vegetale ; or, absența cărnii, aliment scump, îi lipsește de aportul atît de necesar al proteinelor animale. Iar „foamea de proteine" se reflectă direct în starea sănătății acestor populații, handicapează încă din primii ani de viață dezvoltarea intelectuală a copiilor, afectează brutal longevitatea a milioane de oameni. Sub imperiul acestui semnal de alarmă, numeroase laboratoare au început să studieze posibilitatea obținerii de proteine sintetice (de pildă prin cultivarea unor bacterii într-un mediu alcătuit din metanol și alte ingrediente de același tip !) în speranța că, odată stabilită tehnologia industrială de fabricare a proteinelor, se va rezolva problema subnutriției pentru mari regiuni ale globului. Amestecarea acestor „proteine-praf" în alimentația obișnuită a diferitelor populații va oferi mult doritul și necesarul aport de acizi aminați fără de care organismul nostru nu se poate regenera permanent. Această veritabilă campanie, bazată pe ceea ce nutriționiștii prezentau ca un adevăr bine stabilit, are desigur o mare importanță, dar, după cum au arătat cercetări recente, nu va rezolva esența problemei — pentru că aceasta se află în altă parte !

Ca de obicei atunci cînd e vorba de o descoperire științifică, totul a pornit de la neîncrederea cu care cîțiva cercetători americani și englezi au privit „adevărul bine stabilit" și s-au hotărît să-l mai verifice odată. Rezultatul a fost senzațional : studii foarte minuțioase desfășurate în India și Iran au arătat că, în mod paradoxal, cei ce suferă de foame consumă mai multe proteine decît le-ar fi necesar în mod obișnuit. Foamea lor nu e altceva decît o foame pur și simplu ! Fiindcă, au arătat aceleași studii, lipsa de proteine apare ca urmare a faptului că rația calorică globală e prea slabă astfel că organismul e obligat să utilizeze proteinele pe care le primește pentru a suplini deficiențe energetice în loc să le folosească pentru creșterea și reînnoirea țesuturilor. Mai mult, s-a dovedit că alimentația de tip vegetarian e pe deplin satisfăcătoare pentru o dezvoltare normală, cu condiția, desigur, ca ea să satisfacă complet necesarul de calorii al organismului. În afara acestei cerințe, orice dopare cu proteine e ineficientă.

O serie de statistici internaționale relevă în acest sens o serie de date absolut șocante. De pildă, pentru a obține cantități de carne din ce în ce mai mari, țările dezvoltate au trecut la creșterea intensivă a păsărilor, porcilor și vitelor. Zootehnia a început să capete un aspect industrial, animalele sînt produse pe bandă. Dar acest sistem presupune hrănirea animalelor cu nutrețuri speciale, preparate pe bază de cereale. Din cele 1 200 000 000 t. de grîu produse pe glob anual, 400 000 000 t. sînt folosite pentru hrănirea porcilor, păsărilor și a vacilor de lapte. Cu această cantitate ar putea fi hrăniți însă în mod satisfăcător 1 500 000 000 de oameni ! Un locuitor din țările dezvoltate consumă anual echivalentul a 1 000 kg. de cereale ; un locuitor din zonele sărace ale globului numai 150 kg. Dacă toate cele 4 miliarde de oameni care trăiesc azi pe pămînt ar avea același regim alimentar cu cei din Statele Unite, producția agricolă a lumii ar trebui să fie de patru ori mai mare ca în prezent. Dar, au arătat calculele, nu e nevoie de o asemenea creștere (irealizabilă deocamdată), pentru a lichida foametea ; dacă producția cerealieră actuală ar fi echitabil repartizată, ea ar asigura fiecărui locuitor al planetei 3 000 de calorii și 80 de g. proteine pe zi. Mai mult decît suficient. Adăugînd producția animalieră obținută prin metodele clasice precum și recoltele piscicole, s-ar putea asigura hrană îndestulătoare pentru 5 miliarde de oameni. Dar aceasta e numai statistică...

Totuși, nu s-ar putea obține proteine animale la un preț mai ieftin și fără o asemenea risipă de cereale ca în prezent ? Răspunsul e pozitiv și conține o afirmație senzațională și șocantă : da ! dacă am hrăni vitele cu propriul lor bălegar ! Gurmanzii și tradiționaliștii gastronomiei se vor cutremura de oroare, dar reticențele lor sînt neîntemeiate; turtele de bălegar prelucrat au fost folosite pentru un test: păstrăvi au fost hrăniți cu ele și apoi serviți unui juriu de specialiști în arta culinară. Nici unul nu a putut deosebi peștii hrăniți normal de cei care au ingerat noul produs. De altfel, nu mai e vorba de un procedeu experimental, el a fost pus la punct de un fermier american care crește cca. 140 000 de bovine anual și tehnologia sa este în prezent utilizată într-o serie de ferme din Statele Unite, Mexic și Europa. Evident, o asemenea reciclare a deșeurilor, contrazicînd experiența milenară a crescătorilor de vite și a consumatorilor trezește poate, la unii, neîncredere. Totuși, din punct de vedere științific, lucrurile sînt clare. Iată cîteva date : anual în crescătoriile de vite nord-americane sînt adunate 1 600 milioane tone de deșeuri. Dar, a constatat și a calculat dr. David Sekler, rumegătoarele elimină în medie 20 la sută din hrana ingerată. Fără să o digere. Deci, din 500 milioane tone de bălegar se pot recupera 14 milioane tone de porumb și 16 milioane tone de turte de soia. După 15 ani de cercetări el a izbutit sa pună la punct procesul de recuperare a tot ceea ce poate reprezenta aliment în acest reziduu pînă atunci folosit doar ca îngrășămînt natural. În primul rînd bălegarul e deshidratat în proporție de 80 la sută ; apoi, prin tratamente mecanice și chimice, el e descompus în trei grupe de produse. Prima conține grăunțele și fibrele nedigerate ; ele sînt reintroduse în alimentația animalelor sub forma unui nutreț de siloz fin tăiat, care are valoarea nutritivă a unui porumb de calitate medie. A doua grupă cuprinde brichete (cu aromă de lucernă !), conținînd 27 la sută proteine. Restul formează un îngrășămînt de calitate cu un conținut de 1 la sută azot.

Nimic nu se pierde, totul se mănîncă !

Pentru a fi rentabil, complexul trebuie să aibe cel puțin 10 000 de vite. Introducînd în alimentația lor normală nutrețuri reciclate în proporție de 15—20 la sută, costul cărnii se reduce cu 20—30 la sută și se economisesc mari cantități de cereale. Această tehnologie nu este aplicabilă la alte animale deoarece numai rumegătoarele au un proces de fermentație în stomac care distruge toate toxinele și produsele chimice, astfel că bălegarul nu e toxic.

În ceea ce privește deșeurile, extrem de poluante, ale crescătoriilor de păsări și porci există și aici o soluție ecologică : obținerea de gaz natural din aceste rezidii. După cum s-a mai anunțat în presă, în țara noastră au fost experimentate cu succes instalații care transformă aceste rezidii în combustibil și există mult interes pentru extinderea procedeului.

De altfel, problemele alimentației și cele ale ecologiei sînt tratate în strînsă conexiune în multe locuri. Reluînd, cu tehnologii moderne, experiența multiseculară a agriculturii chineze, un grup de cercetători americani a realizat un experiment foarte interesant : folosind numai energie eoliană și solară, creînd un ciclu biologic bine studiat, ei obțin un randament de 100 kg. de crap, anual, în mai puțin de 2 m.c. de apă ! Funcționarea complexului se bazează pe utilizarea combinată a mai multor specii (de la bacterii la pești) fiecare constituind hrana celeilalte. Un sistem nepoluant, fără rezidii și deosebit de productiv ! Alge sînt cultivate într-un bazin de unde sînt trecute în altul pentru a constitui hrana unor mici crustacee și insecte acvatice. Acestea servesc în al treilea bazin drept hrană peștilor ; cîteva broscuțe și cîțiva păianjeni permit să se evite folosirea pesticidelor. Suprem rafinament — deasupra bazinelor sînt cultivate legume fertilizate cu apa reziduală de la pești.

Cine se teme că pămîntul are un potențial agricol limitat și nu va putea asigura hrana necesară celor 15 miliarde de oameni din anul 2100 nu ține cont de posibilitățile nelimitate ale științei.

Andrei BANC

Șah

Interviu cu maestrul internațional V. VAISMAN

Ultima reuniune a forului central al Federației Internaționale de șah de la Costerbeek — Olanda, 27—30. X. 1975, i-a acordat șahistului ieșean Volodea Vaisman titlul de maestru internațional.

— Sînteți primul maestru internațional din istoria șahului ieșean. Cum ați ajuns pînă aici ?

— Am învățat jocul de șah la vîrsta de 11 ani, ca elev al liceului „A. T. Laurian" din Botoșani, cînd îl practicam alături de atletism, volei, baschet, tenis de masă, iar la vîrsta de 16 ani eram campionul orașului. O etapă importantă au constituit-o anii de studii, la Iași cînd am devenit candidat de maestru (la 20 de ani), apoi campion al Iașului (1958), locul II la finala Campionatului universitar (1959). La prima participare într-o finală pe țară (1961), am ocupat un respectat loc IX—XI. Anii 1961—1969 au constituit o perioadă de acumulări care au condus la rezultatele din ultima vreme : cîștigarea a șase turnee internaționale, locul III—IV în finala campionatului național, poziția a treia în clasamentul Elo al jucătorilor, titlul de maestru internațional . . .

— Care dintre marii jucători a însemnat pentru dv. un model sau v-a influențat în mod deosebit ?

— Sper să nu vă dezamăgesc pentru că nu voi cita un nume sonor din tabela marilor campioni ; în perioada formării mele, șahul nostru era dominat de două personalități șahiste, cu stiluri de joc diametral opuse : O. Troianescu și V. Ciocîltea. Visul meu a fost să reunesc tot ce au avut mai bun acești doi mari campioni și cred că . . . încă n-am reușit !

— Actualul campion mondial A. Karpov spunea recent despre Fischer : „Robert Fischer este un jucător foarte serios, unul din cei mai puternici șahiști din istoria șahului. El a adus în șah elementul luptei sportive ascuțite, chiar înverșunate. El joacă cu multă „răutate" (în sensul bun al cuvîntului), în permanență numai la cîștig". Ce părere aveți despre această metodă de joc care pătrunde tot mai mult în șahul modern ?

— Nu este de mirare că, practic, o partidă începe de fapt după 10—15 mutări și care duc, de cele mai multe ori, la poziții echilibrate, dar cu perspective multiple pentru ambele părți. Cei care se tem de luptă, de jocul complicat (care implică și anumite riscuri rezonabile) mai joacă cîteva mutări și . . . convin asupra remizei. Șahiștii—luptători, care nu se tem să abordeze dificultățile, abia din aceste poziții încep jocul și se străduiesc să scoată din el maximum din ceea ce este posibil. Aceasta este, cred, singura alternativă justă pentru ridicarea măiestriei sportive.

— Care ar fi, după părerea dv. factorii care înlesnesc drumul spre măiestrie ?

— Succesele în șah sînt determinate de acțiunea simultană a mai multor factori, condiții, cerințe.

Iată o „psihogramă" a unui maestru de șah :

1. O bună stare de sănătate, nervi puternici ; 2. O treaptă înaltă de dezvoltare intelectuală ; 3. Un sistem obiectiv și logic de gîndire (indispensabilă la aprecierea pozițiilor) ; 4. O putere de gîndire sintetică și imaginație ; 5. Receptivitate pentru relații dinamice (concretizată într-o orientare rapidă pe tabla de șah) ; 6. O bună memorie șahistă ; 7. O anumită putere de combinare (pentru sesizarea posibilităților tactice) ; 8. Capacitatea de a-și distribui atenția în mod rațional și omogen în timp și în spațiu ; 9. Autostăpînire în gîndire și acțiune ; 10. Stăpînirea emoțiilor (în special în fața șocului înfrîngerii) ; 11. Voință dîrză de a învinge sau de a rezista și a găsi resurse în orice situație.

În plus, orice jucător de șah trebuie să se perfecționeze mereu în cunoașterea principiilor și a modului de rezolvare a cît mai multor situații și poziții tipice ; știința de a aprecia exact și corect pozițiile ; calitatea de a trasa corect planurile de joc ; calculul exact, rapid și fără greșeală al variantelor.

Toate acestea pot fi favorizate (sau îngreunate) de talentul șahist.

Consemnat de N. DOROFTEI

Problemă

V. MOIKIN — 1973

Mat în două mutări

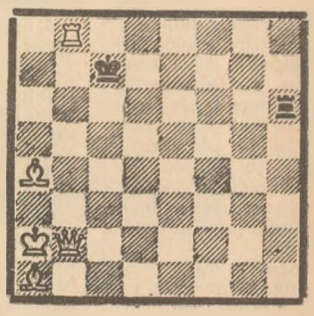

Soluția

1. Dh8 ! !
1. ... Th8 2. Nc5 mat
1. ... Th2 2. Dh2 mat
1. ... Rd6 2. Dc5 mat
1. ... Td6 2. Dc8 mat

bridge

TAKIS 1975 (III)

Continuăm prezentarea principalelor reanunțuri ce caracterizează noua convenție.

B) DESFĂȘURAREA LICITAȚIEI DUPĂ 3 CARALE FORCING

În secvența 1 F.A. — 3 carale, repondentul

a) promite 6 cărți la caro sau . . . treflă ;

b) marchează o dorință de șlem, deci, promite măcar 13 P.O.

Deosebim aici două situații :

1. Deschidentul nu este interesat, fie în caz de misfit, fie de joc minim ; în acest caz, va reveni în 3 F.A., iar repondentul va pasa sau va forța acesată barieră, în funcție de forța sa, calculată în puncte sau levate de joc ; deschidentul, în acest din urmă caz, face un cue-bid de control cu semi-fit sau revine la 4 F.A. dacă misfitul este total :

S A D x x	R x x	1 F.A.	3 carale
H A R x x	x	3 F.A.	4 trefle
D x x	A x x	4 cupe	4 F.A. (BW)
C D V x	A R 10 x x x	2 Ași	5 F.A.
		1 Rege	6 F.A. (sau 7 trefle — optimist !)
S A D x x	R x	1 F.A.	3 carale
H A R x x	x x	3 F.A.	4 carale
D x x	A R x x x x	4 F.A.	pas !
C D V x	A x x		

Slemul este aici puțin probabil, depinzînd de partajul 3—2 al caralelor și de impasul de treflă.

2. Deschidentul este interesat ; în acest caz, va face un releu prin 3 cupe, pentru a obține preciziuni asupra identității minorei repondentului, care dispune de două tipuri de anunțuri pentru a se descrie :

a) Descriere în TEXAS cu joc minim :

3 pici = culoare de treflă

3 F.A. = culoare de caro

Evident, în acest caz, bariera celor 3 F.A. nu va fi depășită.

b) Descriere naturală, cu joc maxim ; repondentul anunță direct minora sa, la nivel de 4 ; această situație „lansează", practic, echipa pe orbita unui șlem (în minoră sau la F.A.).

Exemple :

a)			
S R D x	V x	1 F.A.	3 carale (convențional)
H A D V x	x x	3 cupe	3 F.A. (minim, cu caro)
D V x x	A D 10 x x x	pas	
C A 10 x	R D x		
b)			
S A D x	x	1 F.A.	3 carale
H R x	A x x	3 cupe	4 trefle (maximum)
D R V x x x	A D x	4 carale	4 cupe (cue-bid)
C A x x	R D V x x x	4 F.A.	2 Ași
		5 F.A.	1 Rege (de treflă)
		7 trefle	pas sau 7 F.A.

C) SECVENȚELE DUPĂ TRANSFERUL PENTRU MINORE

Anunțurile de 2 F.A. și 3 trefle (transfer pentru treflă, respectiv caro) antrenează dezvoltări mai puțin suple față de Super-Texas (unde aceleași transferuri se dau prin 2 pici, respectiv 2 F.A.) ; evident, în TAKIS '75, deschidentul nu mai are spațiu pentru releul economic sub culoarea repondentului pentru a exprima un bun fit de onori și un joc maxim, anunț care permitea descoperirea unor contracte „miracol" de 3 F.A., păstrînd în același timp posibilitatea protejării unei slăbiciuni extreme a partenerului (acesta revenind în minora sa = semnal de oprire). În noua convenție, deschidentul trebuie să fie mult mai circumspect, respectînd transferul în majoritatea cazurilor, cu excepția eventuală a unui As sau R în 3 (sau doi onori), în minora repondentului, plus deschidere maximă și celelalte culori bine gardate, caz în care poate încerca 3 F.A. Desigur, repondentul nu va accepta acest contract decît în cazul în care culoarea sa este exploatabilă la jocul de fără atu : în caz contrar, va relua culoarea sa la nivel de 4 (semnal absolut de oprire).

Exemple :

S D x x	x x	1 F.A.	2 F.A. (transfer treflă)
H A D x x	x x x	3 trefle	pas (slăbiciune)
D R D x x	x x		
C D x	R V 10 x x x		
S D V x	x x	1 F.A.	3 trefle TEXAS caro)
H A D x	x x x	3 F.A.	pas (cunoscînd A în 3 la deschident, contractul este acceptabil)
D A x x	R D 10 x x x		
C A x x x	x x		
S D V x	x	1 F.A.	3 trefle (caro)
H A D x	x x	3 F.A.	4 carale (refuz)
D A x x	V 10 9 x x x	pas	
C A x x x	D V 10 x		

Cu mîna din ultimul exemplu, 4 carale vor reuși adesea ; 3 F.A., niciodată.

A. RUGINĂ

(Va urma)

File de istorie economică

Anii de pionierat ai energeticii românești

Ceea ce a caracterizat evoluția economică a României spre sfîrșitul secolului XIX a fost pătrunderea capitalului străin în industrie.

Regele Carol I, deținînd o bună parte din acțiunile firmei Brusch din Viena, concesionează acesteia instalarea primelor generatoare electrice din România. „Fabrica de curenți", cum sugestiv se numea, produce primii kilovați în decembrie 1882, asigurînd iluminatul electric la Palatul Regal și la Teatrul Național. În 1884 aceeași firmă austriacă, instalează la Timișoara patru dinamuri în serie, cu o tensiune de 3000 V., asigurînd alimentarea a 731 lămpi publice montate pe 14 străzi ale orașului. Acest eveniment marchează, pentru prima oară în Europa, iluminatul electric al străzilor.

Începuturile promițătoare de producere a energiei electrice ca și „Congresul economic național" din 6—8 ianuarie 1884 de la Iași, care a adoptat „Programa mișcării economice din România", impulsionează și contribuie decisiv la dezvoltarea industriei și a închegării relațiilor de producție capitaliste. Cele 16 puncte ale „programei", încurajează și sprijină înființarea de noi fabrici în industria textilă, a hîrtiei, metalurgiei, ca și modernizarea unor sectoare existente, prin introducerea de mașini și utilaje acționate cu ajutorul „curenților electrici". Această conjunctură a fost extrem de favorabilă pentru avîntul ce urmează să-l ia în următorii ani construcția de uzine electrice. După ce între anii 1884—1888 se construiesc pentru nevoile locale mici uzine electrice de curent alternativ bifazat la Caransebeș, Arad, Ploiești, Brăila, Galați, Iași, Sibiu, Reșița, Bacău, Oradea, Cluj, în 1889 intră în funcțiune centrala „hidraulică" Grozăvești, care va puncta în 1890 introducerea iluminatului public în București și mai tîrziu, în 1894 primul tramvai electric.

O adevărată cotitură în anii de pionierat ai energeticii românești, o constituie anul 1897 cînd se montează, la Cîmpina, prima centrală electrică de curent alternativ trifazat care avea o putere de 300 HP (222 KW) și hidrocentrala de pe rîul Sadu, considerată a treia construcție de acest tip din lume, la acea vreme.

Pe măsura dezvoltării surselor de producere a energiei electrice, apare necesitatea construirii unor linii electrice de transport și distribuție către consumatorii limitrofi. Premiera românească în astfel de construcții se înregistrează în anul 1898 prin inaugurarea liniei de interconexiune de 10.000 V — Sinaia — Dottana — Buștenari, care deservea întreaga zonă petrolieră. Mai tîrziu, în anul 1908 intră în funcțiune liniile de transport Cîmpina — Florești — București, iar între 1910—1912, Cîmpina — Sinaia — Azuga, Cîmpina — Moreni, Cîmpina — Ploiești ș.a., rețele care timp de peste 30 de ani dețin supremația, ca cel mai important nod de distribuție a energiei electrice din țară.

Pentru a evidenția evoluția ascendentă a energeticii naționale în primii 30 de ani de existență (1882—1912), statisticile vremii consemnau că la începutul anului 1913 existau în România 137 puncte de furnizare a electricității, care dispuneau de 3032 salariați și de o putere instalată cifrată la 137.605 HP (101.500 KW).

Pe lista celor mai rentabile industrii ale anului 1912, producția de energie electrică figurează pe locul trei, cu un bilanț de 213.425.115 lei avînd 2.312 consumatori industriali și 46.320 consumatori casnici și înregistrînd o cifră de afaceri cu 17.520.432 lei mai mare decît în anul 1911.

Apreciind că în perioada de început, avîntul „energeticii" a răspuns unor necesități de ordin obiectiv al industriei și vieții sociale, se poate afirma că alături de petrol, electricitatea a constituit un element dinamic în dezvoltarea economică a României.

Emil GEORGESCU
Vasile BAȘA

România în circuitul economic mondial

(continuare din pag 1)

la import, ponderea comerțului exterior și a cooperării în producție cu alte state reprezintă actualmente circa 30 la sută din volumul total al producției și, în fine, pentru a zugrăvi și eficiența economică, fiecare procent de creștere a exporturilor în țara noastră aduce un aport de circa 0,25 la sută la sporirea produsului social.

În cadrul politicii României de colaborare internațională, locul principal l-a ocupat și-l va ocupa și în viitor relațiile economice, cooperarea și specializarea în producție cu țările socialiste, de care ne leagă comunitatea de orînduire, baza ideologică, țelurile și aspirațiile comune. Țările socialiste dețin mai bine de jumătate din volumul comerțului nostru exterior, primul partener comercial al României fiind Uniunea Sovietică cu o pondere de circa 20 la sută. Privit în dinamica, din anul 1960 și pînă în prezent, volumul schimburilor comerciale ale României cu celelalte țări socialiste s-a triplat.

Directivele Congresului al XI-lea al partidului nostru prevăd și pentru viitor dezvoltarea și diversificarea continuă a relațiilor economice ale României cu țările socialiste, volumul acestora urmînd să se dubleze pînă în anul 1980. Colaborarea economică și tehnico-științifică este chemată să-și aducă contribuția la intensificarea procesului de egalizare a nivelurilor de dezvoltare, la sporirea productivității muncii sociale, la creșterea prestigiului și forței de atracție a socialismului pe plan internațional.

În același timp, țara noastră este preocupată de amplificarea și diversificarea schimburilor cu statele în curs de industrializare, ponderea acestora în comerțul exterior al României urmînd să crească de la 13 la sută în 1974 la 25 la sută în perioada 1976—1977 și 30 la sută în 1980. De asemenea, sîntem preocupați de amplificarea legăturilor cu țările industrializate, de îmbunătățirea structurii exporturilor și importurilor, urmărind, totodată, echilibrarea balanțelor de plăți cu aceste state.

Paralel cu schimburile bilaterale de valori, România participă la colaborarea economică multilaterală în cadrul organizațiilor economice internaționale în calitate de membru al O.N.U. și al sistemului de organizații din cadrul O.N.U., fiind prezentă la activitatea a 39 de organizații internaționale cu caracter economico-financiar. Și pe această cale ne aducem o apreciată contribuție la eforturile desfășurate pe plan internațional pentru soluționarea complexelor probleme economice ale lumii contemporane, într-un spirit nou, de egalitate și echitate.

Între formele promovate de țara noastră în cadrul relațiilor economice actuale, alături de schimbul de produse, un loc principal îl ocupă cooperarea economică și tehnico-științifică, activitățile de acest gen deținînd aproximativ un sfert din volumul comerțului exterior al României. Intensificarea cooperării este legată de implicațiile tot mai mari ale revoluției tehnico-științifice, de faptul că majoritatea statelor lumii alocă pentru cercetare între 1 și 4 la sută din venitul național, de numărul mare de invenții, peste un milion, care se înregistrează anual în lume, din care mai mult de jumătate se brevetează, generînd noi și noi tehnologii, o gamă largă de utilaje și mașini modernizate.

Și din acest punct de vedere apărem atît în calitate de achizitor de tehnologii moderne, cît și în cea de furnizor, iar cooperarea cu alte state constituie tocmai una din căile de valorificare a creației științifice și tehnice românești. Astfel, prin cooperarea în producție, cît și prin constituirea unor societăți mixte de producție, România exportă tehnologii în domenii cum sînt: fabricarea de tractoare, industria chimică, rafinarea petrolului, industria textilă, industria lemnului, industria minieră, extracția fosfaților, a metalelor rare etc. Se adaugă aici aportul celor circa 4.000 de specialiști români care lucrează la obiective economice construite de diferite țări cu sprijinul României.

Și în viitor țara noastră este preocupată de amplificarea schimburilor economice, a cooperării deopotrivă cu toate statele lumii, cu atît mai mult cu cît prin asemenea mijloace este stimulat progresul general al popoarelor, reducerea decalajelor, cultivarea încrederii și respectului între toate națiunile lumii.

Aceasta cere însă statornicirea, în relațiile dintre state, a unor principii calitativ noi: respectarea independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne, avantajului economic reciproc.

Pornind de la necesitatea statuării unor asemenea principii, de la realitățile contemporane exprimate de modificările în raportul de forțe pe plan mondial, ceea ce se reflectă în noua configurație social-politică și economică a lumii, România militează pentru statornicirea unei noi ordini economice și politice internaționale. Actuala ordine economică împiedică, în genere, popoarele din țările în curs de industrializare să beneficieze de roadele avîntului impetuos al științei și tehnicii, cu toate consecințele negative care decurg de aici. Subdezvoltarea — consecință a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, adîncirea decalajelor au devenit — în condițiile creșterii interdependențelor dintre state — un factor de frînă și instabilitate economică pentru întreaga economie mondială, inclusiv pentru economia țărilor industrializate.

Procesul de instaurare a unei noi ordini economice și politice internaționale presupune realizarea unor relații bazate pe deplina egalitate în drepturi între toate națiunile, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, de a decide în mod suveran asupra orînduirii sociale pe care o dorește, fără nici un amestec din afară, asigurîndu-se astfel dreptul fiecărei națiuni la dezvoltarea economico-socială independentă și la participarea, pe bază de egalitate, la viața politică și economică internațională. Este politica pentru care militează România socialistă și care i-a adus o binemeritată recunoaștere pe plan internațional. Dînd o înaltă prețuire activității desfășurate de Comitetul Politic Executiv, de Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri ale Republicii Socialiste România, personal de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, **Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 16 decembrie 1975** evidențiază principiile care vor călăuzi și în viitor politica externă a partidului și statului nostru, în conformitate cu orientările Congresului al XI-lea, cu interesele poporului român, ale tuturor popoarelor iubitoare de pace: „Acționînd pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în România, Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România își vor aduce, totodată, contribuția activă la promovarea și afirmarea în viața internațională a unor norme și principii democratice de relații între state, la edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale, la rezolvarea, în conformitate cu interesele popoarelor a problemelor majore ale vieții contemporane, la triumful cauzei păcii, libertății, independenței naționale și socialismului".

MOMENT

Săptămîna muzeelor ieșene

Între 8—13 decembrie 1975, s-a desfășurat cea de a doua ediție a „Săptămînii muzeelor ieșene", care a debutat cu o bogată sesiune de comunicări, abordînd teme vizînd educația estetică și patriotică, organizarea științifică muzeală, realizări și perspective ale muzeografiei literare, politehnice, etnografice, tradiții muzeistice etc. Cu acest prilej a fost organizat un interesant colocviu al „Prietenilor muzeelor ieșene". Vernisajul expoziției „Gheorghe Panaiteanu Bardasare", un recital de poezie patriotică, deschiderea expoziției „Tradiții ale presei progresiste ieșene", evocarea „Momentul 13 Decembrie 1918". Expoziția de măști populare din Moldova și seara muzeală „Din problematica zborurilor cosmice" au completat programul manifestărilor, program incluzînd comunicarea de ansamblu a prof. Ion Arhip, directorul Complexului muzeal, despre „Coordonatele muzeologiei ieșene contemporane" .Ar mai fi de menționat simpozionul „Iașii în arta plastică", precum și manifestările muzeistice organizate, în cadrul săptămînii, în comuna Costuleni.

Întîlnirile „Cronicii"

Miercuri, 10 decembrie, la Bacău, în localul liceului „Vasile Alecsandri". De data aceasta, publicul a fost format nu din elevi ci din cadre didactice (profesori de limba și literatura română), participante la ședința cercului metodic. Ca și la alte întîlniri cu cadrele didactice, și la aceasta s-a exprimat „doleanța" de a se include în revistă o rubrică dedicată școlii. S-au făcut observații pertinente despre profilul „Cronicii", accentuîndu-se îndeosebi asupra paginilor dedicate literaturii, pledîndu-se pentru publicarea sistematică a interviurilor cu personalități ale culturii noastre. Din partea redacției a vorbit poetul Nicolae Turtureanu.

Discuțiile s-au interferat cu momente poetice susținut de George Lesnea, Cătălin Ciolca, Nicolae Turtureanu, momentele epice fiind asigurate de Grigore Ilisei. Sarja de epigrame a poetului George Lesnea a pigmentat oportun întîlnirea, la a cărei organizare o contribuție remarcabilă a avut prof. Valeria Prodan, director al liceului „Vasile Alecsandri".

N. IRIMESCU

La Galați

În seria manifestărilor politice, științifice și cultural-educative ce se desfășoară sub genericul „DANUBIUS — GALAȚI '75", la Muzeul județean de istorie Galați, se află deschisă o foarte frumoasă expoziție de artă populară din sudul Moldovei, cuprinzînd obiecte de decorație interioară a locuințelor, din ultimele decenii ale secolului XIX — primele decenii ale secolului XX, obiecte de ceramică neagră din centrul Lungești și ceramică smălțuită. Obiectele aparțin unor locuitori din județul Galați, ele urmînd a intra în patrimoniul Muzeului județean de istorie.

★

La Muzeul de artă contemporană românească din Galați a fost deschisă expoziția omagială de pictură „Ioan Andreescu", organizată de Muzeul de artă al R.S.R. Expoziția reunește peste 50 de lucrări ale marelui artist român. Ea va fi găzduită de muzeul de artă gălățean pînă la 6 ianuarie.

★

La Galeriile de artă din Galați a avut loc vernisajul „Salonului de toamnă" — expoziție de pictură, sculptură, grafică și artă decorativă organizată de Filiala Galați a U.A.P. Expoziția, care înmănunchează 42 de lucrări sub semnătura a 28 de plasticieni, se remarcă prin tematica specific gălățeană — fiind prezente numeroase peisaje industriale și urbane, imagini portuare, portrete de oameni ai muncii de pe aceste locuri — prin diversitatea mare de stiluri și prin sporul calitativ observat la majoritatea artiștilor expozanți. Spre deosebire de saloanele anterioare, expoziția prezintă un număr sporit de lucrări de artă decorativă.

Octav ENICEICU

Top Cronica – RTv. Iași nr. 47

SECȚIA ROMÂNĂ:

1. **Balada** — Marina Voica + Marg. Pîslaru. 2. **Mă-ntorc la tine** — F.F.N. 3. **De-ai fi tu** — Sergiu Zagardan. 4. **Inelul soarelui** — Dida Drăgan. 5. **Balaurul** — Phoenix. 6. **Serenada din zori** — Angela Similea. 7. **Norul** — SFINX. 8. **Horă de băieți** — SFINX. 9. **Mare, tu** — Mihaela Mihai. 10. **Floare de cireș** — AMICII.

SECȚIA STRĂINĂ:

1. **Un anume fel** — Angelica Mann. 2. **E nevoie de 2 la tango** — Ray Charles. 3. **Italian** — Salvatore Adamo. 4. **Spectacolul s-a terminat** — Claude Francois. 5. **Dialog** — Romina Power + Albano. 6. **Rumore** — Rafaella Carra. 7. **Meal ticket** — Elton John. 8. **Să mă iubești mult** — Sarolta Zalatnay. 9. **If you don't know** — Magie Bell. 10. **Am vrut totuși să știu** — KREIS.

Spectacole — concerte

TEATRUL NAȚIONAL „VASILE ALECSANDRI". Joi, 18 decembrie, ora 19,30, (la sediu), **Burghezul gentilom.** Sîmbătă, 20 decembrie, ora 20,00, duminică, 21 dec., orele 17,00 și 20,00 (la Galați) și luni, 22 dec., ora 20,00, Marți, 23 dec., ora 10, (la Focșani): **O scrisoare pierdută**, de I. L. Caragiale.

OPERA ROMÂNĂ. Duminică, 21 dec., ora 10,00, **Sînge vienez** — spectacol lecție; ora 19,30, **Rigoletto.** Miercuri, 24 dec., ora 19,30: **Flautul fermecat.**

FILARMONICA MOLDOVA. Vineri, 19 dec., ora 20,00 Concert simfonic. Dirijor Hikmet Simsek (Turcia). Soliste: Suna Kun (vioară) și Sevin Berk (harpă). În program: T. Rogalski. Două schițe simfonice, Ulvi Cemal Erkin. Concert pentru vioară și orchestră (primă audiție) Fr. A. Boildien — Concert pentru harpă și orchestră (primă audiție), R. Schumann, Simfonia a IV-a.

EXPOZIȚII. Sala Victoria — Expoziția județeană anuală, Muzeul de artă — Comemorativa Bardasare, Foaierul roșu — Adina Berneagă (pictură), Galeria Cupola — Expoziție cu vînzare.

MUZEUL DE LITERATURĂ AL MOLDOVEI, (Casa V. Pogor), Vineri, 19 dec., ora 17,00, Ședința de lucru a cenaclului literar „Junimea". Invitat poetul Horia Zilieru.

CINEMATOGRAFE. Victoria — 22—28 dec. **Poliția** (It.); **Mărturii pentru viitor** (R.S.R.). Republica: **Ultimul bal la piscina din Roznov** (R.S.C.); **Calciul elementul 20,** (R.S.R.). Copou: **Noaptea artificiilor,** (R.S.C.); **Spre sud, spre sud,** (U.R.S.S.); **Tin, Tin și Templul Soarelui** (Belg). Tineretului, 22—24 dec., **Neamul Șoimăreștilor I—II,** (R.S.R.); **Ziduri și mîini.** 25—28 dec., **Vandana I—II** (IND.); **Tinerețe fără bătrînețe,** (R.S.R.). 22—28, **Program de desene animate nr. 55,** (pentru copii). Tătărași, 22—24 dec., **Explozia albă** (U.R.S.S.); **Sturionii și scrumbiile migratoare,** (R.S.R.), 25—28 dec., **Strălucirea soarelui,** (S.U.A.); **Un om pentru oameni,** (R.S.R.), 22—28 dec., **Vîntul călătoriilor,** (R.P.B.). Nicolina, 22 24 dec., **Telegrame,** (R.S.R.); **Unde-i unul nu-i putere,** (R.S.R.). 25—28 dec., **Ziua cea mai lungă, I—II,** (S.U.A.); **Și totuși s-a întîmplat,** (R.S.R.). 22—28 dec., **Program de desene animate nr. 39.**

CASA DE CULTURĂ A SINDICATELOR. Vineri, 19 dec., ora 17,00: **Noi creștem și creștem odată cu țara,** (montaj literar-muzical-coregrafic, organizat de Șc. generală nr. 11), ora 18,00 Recital de muzică, (compoziții ale membrilor cenaclului **Viața**). Sîmbătă, 20 dec., ora 18,00 Spectacol muzical-coregrafic, (cu formația de muzică ușoară **SIND '74,** grupul folk **Estudiantina** și formația de dans modern). Duminică, 21 dec., ora 10,00 Recital de poezie patriotică, **Imn Republicii.** Marți, 23 dec., ora 18,00 Expunerea **Anul literar 1974,** ora 18,30 Expunerea **Proclamarea Republicii, moment de seamă al desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice din România.** Miercuri, 24 dec., Expunerea **Importanța alimentației corecte pentru păstrarea și restabilirea sănătății.** Joi, 25 dec., Cronica evenimentelor politice interne și internaționale.

CASA TINERETULUI. Sîmbătă, 20 dec., ora 17,00 și 20,00: Spectacol „Continental", (Sala de spectacole): ora 19,00: Avanpremieră editorială, (Azur). Duminică, 21 dec., ora 20,00 Spectacol „Căldură mare" (Spectacole). Marți, 23 dec., ora 18,00: „Serile Eutherpei", (Azur). Vineri, 26 dec., ora 20,00: Serial cultural **Dincolo de cer** (Tricolorul).

Săptămîna Tv.

PROGRAMUL I

SÎMBĂTĂ, 20 DECEMBRIE

11,00 O viață pentru o idee: Gheorghe Bănciulescu — primul pilot din lume care a zburat cu proteze la ambele picioare. 11,30 Eroi îndrăgiți de copii (reluare). 11,55 Telecinemateca. 13,25 Laudă eroilor. Concert coral. 13,55 Telerama. 14,25 Telex. 14,30 Preferințele dv. muzicale sînt și preferințele noastre. 15,05 Oamenii luminilor — reportaj Tv. 15,25 Moment folcloric. 15,35 Minirecital Stan și Bran. 16,00 Hochei pe gheață: Cehoslovacia-Suedia. 16,40 Vîrstele peliculei. 17,35 Caleidoscop cultural artistic. 17,55 Club T. 18,45 Campionatul balcanic de baschet feminin. România-Bulgaria. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Teleenciclopedia. 20,45 Publicitate. 20,50 **Un șerif la New York** — într-o nouă ediție. 22,20 24 de ore. Săptămîna sportivă. 22,30 Invitata noastră Therese Steinmetz.

DUMINICĂ, 21 DECEMBRIE

8,30 Deschiderea programului. Avanpremiera zilei. 8,40 Cravatele roșii. 9,35 Daktari. 10,00 Viața satului. 11,15 Ce știm și ce nu știm despre . . . 11,45 Bucuriile muzicii. Concert extraordinar W. A. Mozart. 12,30 De strajă patriei. 13,00 Telex. 13,05 Album duminical. 16,35 Reportaj T. Salutări din Sărata Monteoru. 17,00 Drum de glorii. Emisiune concurs, 18,15 Finala campionatului balcanic de baschet feminin România — Iugoslavia, repriza a doua. 19,00 Lumea copiilor. 19,30 Telejurnal. Comentariul săptămînii. 20,00 Film artistic: Frații Jderi. 22,15 24 de ore. Duminică sportivă.

LUNI, 22 DECEMBRIE

16,00 Teleșcoală. 16,30 Emisiune în limba maghiară. 19,00 Familia. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cel mai bun continuă. 20,50 Opereta în ritmul modern. 21,05 Roman foileton Cimentul (II). 22.10 24 de ore.

MARȚI, 23 DECEMBRIE

9,00 Teleșcoală. 10,00 Film artistic Tom Sawyer (reluare). 11,45 Muzică populară. 11,55 Telex. 16,00 Teleșcoală. 16,30 Curs de limba franceză. 17,00 Telex. 17,05 Cibinum 1975. 17,45 Scena Emisiune de actualitate teatrală. 18,05 Pentru sănătatea dv. Călirea organismului și sportul de iarnă. 18,15 Lecții Tv pentru lucrătorii din agricultură. 18,45 Teleglob: Ghana. 19,00 Spre noi împliniri. 19,20 1001 de seri. Pui de om, de Victor Eftimiu. 19,30 Telejurnal. 20,00 Documentar Tv. Economia românească la confluență de cincinal. () ; 20,20 Seară de teatru: Gaițele de Alex. Kiriițescu — premieră Tv. 22,10 24 de ore.

MIERCURI, 24 DECEMBRIE

9,00 Teleșcoală. 10,00 Muzică populară. Interpreți îndrăgiți. 10,20 Biblioteca pentru toți: Cezar Petrescu (reluare). 11,15 Muzică ușoară. 11,30 Documentar Tv. Acești oameni minunați și mașinile lor. 11,55 Telex. 16,00 Teleșcoală. 16,30 Curs de limba rusă. 17,00 Telex. 17,05 Pentru timpul dv. liber vă recomandăm... 17,20 La volan. 17,30 Mult e dulce. 17,50 De la strămoși către nepoți. 18,00 Lecții Tv. pentru lucrătorii din agricultură. 18,30 Tragerea Pronoexpres. 18,40 Cîntare țării. 18,55 Tribuna Tv. Dialog în acțiune. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Documentar Tv. Economia românească la confluență de cincinale (II). 20,25 Publicitate. 20,30 Telecinemateca: Ciclul un mare cineast Charlie Chaplin — **Luminile orașului.** 21,55 Miniaturi pianistice interpretate de Dan Grigore. 22,10 24 de ore.

JOI, 25 DECEMBRIE

16,00 Teleșcoală. 16,30 Curs de limba germană. 17,00 Telex. 17,05 Melodii populare din Maramureș, Oaș și Bucovina. 17,15 Atenție la neatenție. 17,35 Din țările socialiste, 17,45 Enciclopedie pentru tineret. 18,10 Publicitate. 18,15 Anul muzical 1975. 18,45 Universitatea Tv. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Documentar Tv. Economia românească la confluență de cincinale (III). 20.20 Voci, șlagăre, succese. 21,25 Publicitate. 21,30 Revista literar artistică Tv. 22,10 24 de ore.

VINERI, 26 DECEMBRIE

16,00 Teleșcoală. 16,30 Curs de limba engleză. 17,00 Emisiune în limba germană. 18,45 Tragerea Loto. 18,55 Din lumea plantelor și animalelor. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Impliniri. Documentar Tv. 20,25 Publicitate. 20,30 Moment coregrafic. 20,40 Film artistic **Roua** (producție sovietică). 21,50 Crizantema de aur 1975. 22,10 24 de ore.

SÎMBĂTĂ, 27 DECEMBRIE

11,00 O viață pentru o idee: Dimitrie Voinov. 11,30 Eroi îndrăgiți de copii. 11,55 Telecinemateca (reluare). 13,20 Muzeu și atelier. 14,05 Telex. 14.10 Preferințele dv. muzicale sînt și preferințele noastre. 15,00 Caleidoscop cultural-artistic. 15,20 Imagini coregrafice. 15,35 Retrospectivă în imagini: handbal 1975. 17,00 Vîrstele peliculei. 17,55 Club T. 18,50 Poveste de iarnă — Spectacol literar coregrafic. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Teleenciclopedia. 20,45 Publicitate. 20,50 **Un șheriff la New York.** 22,00 24 de ore. 22,10 Săptămîna sportivă. 22,20 Caleidoscop muzical-coregrafic.

SPORT

O strîngere de mînă

Finalul turului campionatului național de fotbal a vrut să fie un fel de „finis coronat opus"; s-au marcat cele mai multe goluri, unele echipe au făcut chiar senzație cu verva în care s-au aflat, ca de pildă, Jiul, ai cărei înaintași l-au făcut arșice pe Rică, titularul pe viață al naționalei. În locul lui, orice om cu simțul realității ar fi protestat la decizia noilor antrenori de a-l chema chiar a doua zi în poarta echipei reprezentative. Dar Rică are umor, așa că s-a dus.

Oarecare umor au avut și handbalistele noastre la actuala ediție a campionatului mondial: nu numai că n-au mai fost, ca altădată, printre principalele candidate la titlul suprem, dar ne-au ținut cu respirația tăiată pînă în ultima clipă: mergem sau nu mergem la Montreal?; am fost așa de îngrijorați de parcă era vorba de propria noastră călătorie în Canada. Dar s-a terminat cu bine, fetele vor călători frumos și, sperăm, vor și juca frumos, ceva mai frumos decît la C.M., căci la Vilnius și Kiev — de ce să nu recunoaștem? — handbalistele noastre s-au comportat modest. Și dacă n-ar fi vorba de un sport în care noi românii am deținut și mai deținem încă (la masculin) supremația mondială, supărarea n-ar fi prea mare; dar cînd ai de apărat un prestigiu cîștigat prin ani, cu muncă grea, ambiția și dorința de luptă și de victorie trebuie să fie cu mult mai mari. Să sperăm că, la Montreal, fetele vor înțelege mai exact această cerință. Despre felul cum au jucat unele componente ale lotului voi spune doar două vorbe și anume că Martha Micloș a fost excelentă (o realizatoare inspirată și eficace), iar absența — în ultimele partide — a Nadirei Ibadula a lipsit echipa de fantezie și de forță de atac pe extreme. Întrebarea „de ce nu există rezerve de valoare apropiată cu a titularelor?" rămîne deocamdată fără răspuns.

Întorcîndu-ne la fotbal, vom consemna încheierea turului diviziei B, competiție care se desfășoară în oarecare anonimat; e nedrept, cred, să ne preocupe așa de puțin întrecerea acestor echipe, din care urcă mereu spre prima divizie jucători talentați. Finalul a fost pasionant în toate cele trei serii, titlurile de toamnă cucerindu-le F.C.M. Galați (care abia în ultima etapă s-a desprins de vecinii lor brăileni), C. S. Tîrgoviște (talonată de Progresul București) și Corvinul Hunedoara, toate trei — echipe care au mîncat pîine, cîndva, în prima divizie. Lupta însă este foarte strînsă, locurile secunde fiind ocupate — la diferențe foarte mici — de candidate tot atît de serioase. Ceea ce înseamnă că returul va fi deosebit de pasionant.

Nu pot încheia fără cîteva cuvinte despre Politehnica: echipa noastră a avut un sezon bun, am văzut-o maturizîndu-se de la o etapă la alta sub buna conducere a antrenorului Oană. Locul trei în clasament, după Steaua și Dinamo, ne îndeamnă să sperăm că vom aborda returul cu aplombul unei formații demne de stimă. Ne facem datoria față de jucători, transcriindu-le aici numele, în semn de prețuire: Stan, Costaș, Sofian, Ciobanu, Unchiaș, Dinu, Anton, Ciocîrlan, Mureșan, Simionaș, Simionov, Romila, Ionescu, Incze, Nemțeanu, Costea, Banu. Antrenorilor Ilie Oană și Leonid Antohi — o strîngere de mînă.

INTERIM

EUGENIO MONTALE

Eugenio Montale s-a născut în 1896, la Genova, unde a făcut și primele studii. Activitatea sa poetică a început pe front în anii 1917—1918. Primele încercări poetice apar în revista torineză **Primo tempo**, (Prima etapă), iar în 1925 publică primul volum **Ossi di sepia (Oase de sepie)**. În 1927 ia contact cu grupările literare din Florența, unde are o modestă slujbă într-o editură ; în 1929 devine director al „Cabinetului literar Giampietro Vieusseux", de unde va fi concediat în 1938, nefiind înscris în partidul fascist. Se reîntoarce în timpul vacanțelor în Liguria natală, la Monterosso, fundalul poeziilor sale din prima etapă de creație. - În 1939 îi apare al doilea volum, **Le occasioni (Ocaziunile)**. Transferîndu-se la Milano în 1948, va desfășura aici o bogată activitate ziaristică și de critic muzical, ca redactor la ziarul Corriere della sera. În 1956 apare cel de al treilea volum important al poetului **La Bufera e altro (Furtuna și altele)**, precum și culegerea de eseuri publicate sub titlul **La farfalla di Dinard**. Un al doilea volum de proză, o retrospectivă de studii și articole critice, **Autodafé**, apare în 1966, urmat de o culegere de note de călătorie, **Fuori di casa (Departe de casă)**, în 1969. Ultimele volume de versuri **Satura** (1971) și **Diario del '71 e '72** (1973) apar ca și celelalte volume ale lui Montale în Editura Mondadori. Montale a tradus, de asemenea, mult din T. S. Eliot, J. Guillen, Shakespeare. Versurile pe care le publicăm mai jos sînt din volumul **Satura**, secțiunea **Xenia**, poezii scrise în memoria soției sale.

Aveam pregătit pentru lumea de dincolo
un fluierat, un semn de recunoaștere.
Încerc să-l modulez tot sperînd
că toți am murit deja fără s-o știm.

*

Fratele tău a murit tînăr ; tu erai
copila ciufulită care mă privea
„în poză", în ovalul unui portret.
El scrisese partituri inedite, neauzite,
azi aruncate în vreo ladă, sau topite.
Poate cineva neștiutor le va reface
dacă ce s-a scris, rămîne scris.
Îl iubeam fără să-l cunosc.
Afară de tine, nimeni nu-l amintea.
N-am pus întrebări ; acum e inutil.
După tine, am rămas singurul
pentru care el a existat. Se poate
tu o știi, să iubești o umbră, umbre noi înșine.

*

Amintindu-mi de plînsetul tău
al meu se multiplică
n-aș putea totuși să uit izbucnirea rîsului tău.
Era
ca o prevestire — puțin cam intimă — a judecății supreme
nicicînd, din păcate, ținută.

Să asculți era singurul tău fel de a vedea
Contul telefonului s-a redus la foarte puțin.

*

Ei spun că poezia,
a mea, e neapartenență.
Dar fiind a ta, ea aparține cuiva :
ție, care nu mai ești formă, ci esență.
Ei spun că poezia pe culmile sale
glorifică totul în fugă
Ei neagă că broasca țestoasă
ar putea fi mai iute ca fulgerul
tu singură
știai că mișcarea nu-i altceva decît nemișcare
că vidul e plin
și că seninul e cel mai difuz dintre nori.
Astfel mai ușor înțeleg lungul tău drum
întemnițat în bandaje și ghipsuri
Și totuși nu-mi mintuie chinul
să știu că în doi sau într-unul noi sîntem o singură ființă.

*

Am coborît dîndu-ți brațul un milion de scări cel puțin,
iar acum cînd nu mai ești este golul la oricare treaptă.
Chiar și așa fu prea scurtă lunga noastră plimbare.
A mea durează încă și azi, dar nu mă preocupă
nici legături de tren, nici locuri rezervate, nici amăgiri,
și nici scornirile celor ce cred
că realitatea este aceea ce se vede.
Am coborît milioane de scări dîndu-ți brațul
nu pentrucă s-ar vedea mai mult cu patru ochi deodată.
Cu tine le-am coborît știind că din noi doi
adevărații singuri ochi, deși atît de adumbriți,
erau ai tăi.

Traducere și prezentare de V. NAUM și A. COJAN

Premii literare

Mister și discreție

Atribuirea premiilor **Goncourt** și **Renaudot** pentru anul 1975 s-a desfășurat fără incidente, în ciuda agitațiilor diverse, ce au precedat evenimentul.

Premiul Goncourt a fost decernat la al optulea tur de scrutin (șase contra trei) volumului „La vie devant soi" (Mercure de France) de **Emile Ajar**, pseudonim al discretului autor. Deși prima sa carte, apărută anul trecut („Gros Câlin"), s-a bucurat de un relativ succes, adevăratul nume al lui Ajar continuă să rămînă necunoscut. Un scriitor experimentat? Un recidivist urmărit de justiție? Sau mister întreținut în scopuri publicitare ?, iată doar cîteva întrebări ce au asaltat paginile ziarelor și revistelor franceze. Doar un răspuns al autorului, surprins de un interviu, vine să-i explice atitudinea. Scriitorul, spune el, trebuie să trăiască singur, între el și cititori neexistînd alte legături decît cele create de cărțile sale. „La Vie devant soi" satisface într-adevăr un larg public, și s-ar părea ca scriitorul, izolat în misterul pseudonimului, și-a îndeplinit misiunea. „La Vie devant soi" este istoria unui copil arab crescut de un bătrîn evreu, într-un cartier al Parisului, care poate fi Goutte-d'Or, printre emigranți de toate rasele și inadaptații societății. „Mizerabilii" timpurilor noastre. O lume a clovnilor, care, rîzînd cu un ochi și plîngînd cu celălalt, capătă contururi precise, grație unui limbaj expresiv, de o deosebită plasticitate.

Atitudinea lui Ajar pare insolită astăzi, cînd literatura se confundă nu o dată cu vedetismul. Academiei **Goncourt** i se cuvin felicitări pentru alegerea făcută, „La vie devant soi" avînd, într-adevăr, rarul merit de a fi atît o creație de limbă, savantă și subtilă, cît și o alternare echilibrată de afectiv, profunzime și umor.

Premiul Renaudot, a fost atribuit lui **Jean Joubert** pentru „L'Homme de sable" (Grasset). Jean Joubert, profesor la Universitatea din Montpellier, s-a încadrat pînă acum, unei cariere discrete, cărțile sale anterioare nereținînd atenția criticii decît în mică măsură. Adevăratul conflict al romanului premiat este acela dintre realitatea omului de acțiune și realitatea omului dăruit iluziilor sau viselor. Prin această temă, scriitorul pune multe întrebări, cărora nu le oferă însă și răspunsuri. Povestitorul a participat cîndva la construirea unui oraș de piramide îndrăznețe : Callages. Acesta a fost o aventură a voinței, a tehnicii triumfătoare, a progresului cu orice preț. Oamenii care își asumaseră greaua misiune de a învinge natura erau puternici, hotărîți, plini de entuziasm : erau ființe solare, luminoase. Mai tîrziu, alte ființe, autohtonii, contribuiră la eșecul proiectatului Callages, care pentru ei ar reprezenta o calamitate, pentru că, fără îndoială, orașul nu avea un suflet propriu, ci unul importat. Acești oameni, întunecați, au cu natura convenințe stranii. Ei se aseamănă nisipului, spumei mării, vîntului, prin aspirațiile lor profunde și insesizabile. Acestei trufașe parabole, Jean Joubert i-a dat claritatea unei proze poetice.

(după „Le Monde")
V. B.

Aniversări UNESCO

SAINT - SIMON, precursor al socialismului științific

Evocarea personalității lui Saint-Simon, unul din proeminenții precursori ai socialismului științific, de la a cărui moarte se împlinesc 150 de ani, își are deosebita sa însemnătate teoretică și practică. Moștenirea pozitivă a operei lui Saint-Simon a fost apreciată și valorificată, după cum se știe, de către Marx și Engels, iar în istoria doctrinelor socialiste ea ocupă un loc bine determinat.

Privită în perspectiva istoriei, gîndirea social-politică a lui Saint-Simon reprezintă, pe de o parte, produsul epocii moderne și s-a impus ca expresie teoretică a contradicțiilor încă nedezvoltate ale acelei epoci, iar pe de altă parte, concepția filozofică de bază și elementele critice cuprinse în scrierile sale nu depășesc limitele acelei epoci din punctul de vedere al cunoștințelor științifice, filosofice, economice și istorice, dar constituie premisa teoretică hotărîtoare pentru generalizările științifice de mai tîrziu.

Contemporan cu Charles Fourier și Robert Owen, fiind martor sau participînd direct la marile prefaceri ale lumii de atunci, Saint-Simon și-a închinat viața unui scop măreț — acela de a îmbunătăți soarta omenirii muncitoare, exploatată, oprimată, strivită de o societate, care, după convingerile lui, era întemeiată pe ignoranță, minciuni și nedreptate. Teoria saintsimoniană apare, astfel, ca un protest politic și moral față de societatea din vremea sa, considerată „irațională", încercînd să-i dea o altă înfățișare.

Trăind în epoca unui extins și ardent mesianism social, ca și Charles Fourier sau Auguste Comte, format în școala lui Jean Jacques Rousseau și Enciclopediștilor francezi — dascăli ce au educat o întreagă generație de revoluționari, țelul lui principal era să cucerească gloria pe tărîmul științei, considerînd-o salvatoarea omenirii, prin aceea că ar fi putut să scoată Europa din dezechilibrul în care se afla. Urmînd exemplul reformatorilor, pornea de la considerentul că întreaga dezvoltare materială a omenirii este subordonată celei spirituale și că sarcina celor care stăpînesc știința era de a lucra la desăvîrșirea spiritului omenesc, la prosperitatea generală, materială și spirituală, a umanității. Pe acest principiu și-a întemeiat Saint-Simon analiza critică a istoriei, cît și întregul său sistem propriu de înlăturare a vechilor structuri sociale și de organizare a unei societăți viitoare, socialiste.

Aprecierea pe care i-o dăm astăzi nu poate fi alta decît aceea despre un gînditor erudit și enciclopedic, care în lucrările sale a ridicat și a tratat, e drept că într-o manieră cu puternice nuanțe idealiste, probleme care privesc filozofia, istoria, politica, morala, științele naturii, elaborînd totodată un sistem de organizare a societății ce exprima în germene — deși într-un mod utopic — tendința de înlăturare a antagonismelor de clasă. Cercetătorul de astăzi din domeniul științelor sociale găsește idei și argumentații serioase, de mare însemnătate pentru înțelegerea îndelungatei perioade de căutări și de cristalizare a doctrinei științifice de luptă și acțiune a proletariatului, în lucrări ca **Lettres d'un habitant de Genève à ses contemporains (1803), Introduction aux travaux scientifiques du XIX-e-siècle (1807—1808), Lettres au Bureau des longitudes (1808), Esquisse d'une nouvelle encyclopédie (1810), Mémoire sur la science de l'homme (1813), Travail sur la gravitation universelle (1813), L'organisateur (1820), L'Opinions litteraires, philosophiques et industrielles (1824), Catechisme des industriels (1824), Nouveau christianisme (1825).**

Din lucrările lui Saint-Simon se desprinde ideea progresului, elogiind spiritul „pozitiv", științific al epocii moderne și criticînd idealismul, deismul și religia. A considerat capitalismul industrial ca o treaptă necesară a progresului social, care va trebui să cedeze însă locul unei noi societăți superioare, numită de Saint-Simon sistemul social „pozitiv", adică științific, sau „sistemul industrial". Societatea viitoare trebuia să se întemeieze, potrivit concepției lui Saint-Simon, pe marea industrie, organizată planificat și unită strîns cu știința, pe participarea la muncă a tuturor membrilor societății și pe repartiția după muncă, cu păstrarea totuși a proprietății private și a claselor sociale. În această societate era prevăzută dispariția statului, iar guvernarea oamenilor urma să fie înlocuită cu „administrarea lucrurilor", cu conducerea producției, înfăptuită de oameni de știință și de „clasa industrială", în care Saint-Simon includea atît pe muncitori cît și pe industriași, bancheri și comercianți. Cu toate că a considerat că socialismul exprimă, în primul rînd, interesele clasei muncitoare, el a rămas totuși idealist în concepția sa istorică, crezînd că acest tip de societate se va instaura ca urmare a propagării ideilor sale, cu ajutorul claselor avute.

Ideile lui Saint-Simon și ale celorlalți socialiști utopiști de la începutul secolului al XIX-lea au influențat concepțiile multor revoluționari din acel timp. Prietenii apropiați și discipolii săi au pus bazele, mai tîrziu, ale mișcării saint-simoniste, care avea ca scop dezvoltarea și răspîndirea concepției sale despre organizarea societății. Dar școala saint-simoniană, condusă de S.A. Bazard și B.P. Enfantin a renunțat tot mai mult la trăsăturile progresiste ale doctrinei lui Saint-Simon.

În țările române, mișcarea saint-simonistă și ideile socialismului utopic au fost răspîndite în prima jumătate a secolului al XIX-lea, îmbinîndu-se adesea cu democratismul revoluționar și continuînd să aibă un rol progresist. Figura cea mai reprezentativă a acestui curent de idei a fost Teodor Diamant, om de o mare erudiție, umanist și înflăcărat patriot. Pe baza ideilor socialismului utopic, acesta a întemeiat în 1835 colonia **Soții agronomi** de la Scăieni — Prahova. Elemente ale socialismului utopic se găsesc și la alți gînditori din România, ca de exemplu Cezar Bolliac, I. Heliade-Rădulescu, Ion Ionescu de la Brad, Șt. L. Roth, Bolyai Farkas. Aprecierea cuprinsă în Programul Partidului Comunist Român adoptat la Congresul al XI-lea, reliefează că „Încă în 1835, socialismul utopic era cunoscut și experimentat în țara noastră".

Au rămas de la Saint-Simon contribuția sa fecundă în domeniul gîndirii social-politice și proiectele de reformă socială. Prin aceasta, Saint-Simon este infinit superior socialiștilor egalitari ai secolului al XVIII-lea, Morelly sau Mably, apropiindu-se cel mai mult dintre toți utopiștii de ideile socialismului științific. În această privință, Fr. Engels reliefa că „Saint-Simon avea o genială lărgire de orizont, datorită căreia aproape toate ideile socialiștilor de mai tîrziu, în afară de cele strict economice, existau la el în germene".

Prin conținutul critic al operei lui, prin anticipația genială a ideilor socialismului științific de mai tîrziu, Saint-Simon se situează pe locul de precursor al socialismului proletar, înscriind una din cele mai frumoase pagini în cultura progresistă a omenirii și în istoria socialismului. Înțelegerea justă a gîndirii social-politice a lui Saint-Simon nu poate fi dobîndită decît numai citindu-i și aprofundîndu-i opera, în lumina experienței contemporane a clasei muncitoare, care se manifestă ca forța social-politică fundamentală în zilele noastre.

Ioan CĂPREANU

lumea în literatură

O fermecătoare poveste de dragoste

Cunoscut traducător al unor vechi poeme indiene, Ion Larian Postolache, alături de Charlotte Filitti, apare în librării de astă dată cu o tulburătoare carte de morală, o poveste de dragoste nealterată de trecerea timpului. Este povestea de dragoste a regelui Nala pentru Damayanti, cuplu care va deveni o pildă de vigoare în lupta pentru puritate și adevăr, a fidelității conjugale feminine.

Cîntăreții de curte din India mileniului I î.e.n., însoțiți de lăute populare, au lansat predispoziții pentru ca legendele să devină mai apoi sursa unor mari opere de imaginație, de amploare deosebita, precum Mahabharata și Ramayana ale căror dimensiuni depășesc chiar Iliada și Odiseea.

Legenda lui Nala și a frumoasei Damayanti pornește de la jocul de zaruri care era practicat cu dezinvoltură în vechea Indie. În timp ce Nala, stăpînit de patima acestui joc de noroc se îndeletnicea cu aruncatul zarurilor, regelui Bhima i se naște o fată, pe care o dorise de multă vreme. Asaltată de zorii dragostei, „fata slăbise mult, avea o față pală / Și arăta ca dup-o lungă boală". Regele Bhima căzu pe gînduri („— Cine știe, / O fi ajuns la vîrsta cînd te-mbie, / Iubirea cu amețitoare fețe ?") — și hotărî : „— Poate a ajuns la prag de tinerețe, / Cînd dragostea te sfîșie cu gheara ? / — E timpul deci să-i facem Svayamvara". Peţită de însuși zeii și de o sumedenie de regi veniți din toate colțurile, fata îl alege drept soț pe Nala cel frumos, puternic și învățat, faptă care avea să-i aducă cele mai mari nenorociri. Ademenit de demonul Kali, care dorea să se răzbune cu orice preț pe cei ce s-au ales pentru iubire, Nala pierde la jocul de zaruri regatul și toate bogățiile în favoarea fratelui său Pushkara. Împreună cu soția sa tînărul rege rătăcește prin nesfîrșite păduri și în timp ce Damayanti doarme, o părăsește socotind că se va reîntoarce la tatăl său și va dobîndi din nou fericirea. Văzîndu-se părăsită și singură, Damayanti, înfruntînd cele mai cumplite primejdii, reușește, în cele din urmă, să se reîntoarcă în sînul familiei. Dar dorul față de soțul iubit o copleșește. Roagă pe mama sa ca prin orice mijloace să-l caute pe Nala și să i-l aducă. După trei ani de pribegii cei doi se regăsesc, Nala își recapătă regatul și bogățiile sale de la vicleanul frate pe care nu îl pedepsește pentru nesăbuita sa faptă și, împreună, cei doi soți trăiesc fericiți alături de copiii lor.

Iată pe scurt care este subiectul acestui basm atît de frumos ! Dar nu numai substanța estetică se degajă din acest minunat poem, cît mai ales valoarea sa etică, pentru că povestea lui Nala și a frumoasei Damayanti devine în cele din urmă un veritabil cod al familiei, bazată pe stimă și respect, pe cinste, demnitate și sinceritate, dar mai ales pe acel sentiment adînc sufletesc care este, fără îndoială, dragostea. Dragostea devine pasiune și mai apoi un înalt spirit de sacrificiu. Nala o părăsește pe Damayanti pentru motivul că o iubește prea mult și îi lasă libertatea de a-și găsi un alt destin, pe care el i-l dorește fericit.

Traducerea lui Ion Larian Postolache și a Charlottei Filitti este excepțională. Limpezimea și muzicalitatea fac din această traducere o splendidă transpunere în graiul nostru a fermecătoarei povești de dragoste pe care mileniile n-au îndrăznit s-o înfrunte.

Dionisie DUMA

CRONICA
Săptămînal politic-social-cultural

Colegiul de redacție : LIVIU LEONTE, redactor șef, ANDI ANDRIEȘ, redactor șef-adjunct, ȘTEFAN OPREA, secretar general de redacție, N. BARBU, VASILE CONSTANTINESCU

Redacția și administrația : Iași, str. V. Alecsandri nr. 8 ; telefoane: 11430, 15847

Tiparul : Întreprinderea poligrafică Iași, str. V. Alecsandri nr. 6

ÎNTREPRINDEREA DE ANTIBIOTICE IAŞI

Aşadar, cetatea de la Valea Lupului, în care viaţa agregatelor pulsează fără întrerupere zi şi noapte tocmai spre a apăra viaţa, oferindu-i sute de arme de luptă împotriva bolilor, împlineşte două decenii de activitate. Douăzeci de ani, adică aproape 7 500 schimburi de zi şi tot atîtea de noapte, în care au intrat mii de oameni. Întreprinderea de antibiotice este pionierul industriei ieşene şi al celei din Moldova. Pe parcurs, fabrica de la liziera vestică a Iaşului, a crescut voinicеşte (şi cu ea celelalte industrii producătoare de medicamente), încît astăzi ele asigură 96 la sută din necesarul ţării, punînd la dispoziţia terapeuticii o gamă extrem de largă de ajutoare.

Prin crearea acestei importante industrii la Iaşi s-a legat firul tradiţiei cu puterea culturală a oraşului de azi (şcoli de chimie, farmacie, medicină, afirmate şi peste hotare), s-a ţinut seamă de existenţa facultăţilor de profil şi a liceelor capabile de a pregăti viitoarele cadre, de puritatea atmosferică necesară unei industrii de biosinteză şi de toţi factorii favorabili ce concură la asigurarea unor condiţii optime de funcţionare. Paralel cu ridicarea construcţiilor şi dotarea cu cel mai modern material, au fost selecţionate şi pregătite minuţios cadre de specialişti: muncitori, biologi, ingineri, chimişti, farmacişti, economişti, fizicieni etc., prin cursuri organizate în colaborare cu facultăţi ieşene şi prin specializare în străinătate.

Aşa se face că în aceşti 20 de ani Întreprinderea de antibiotice a crescut în etape, împlinindu-şi profilul şi afirmîndu-se pe întregul glob drept o industrie apreciată în specialitate.

Ce produce Întreprinderea de antibiotice — Iaşi

Proiectată pentru patru produse: penicilina, streptomicina, aureociclina şi vitamina B 12, întreprinderea produce azi aproape 140 de sortimente, în care antibioticele reprezintă circa 80 la sută. Desigur că faţă de prima etapă, profilul ei apare astăzi mult diversificat, deoarece livrează:

Antibiotice pentru uz uman sau veterinar, obţinute prin biosinteză şi semisinteză. Să cităm dintre produsele antibiotice şi chimioterapice pentru uz uman: acid aminocaproic, ampicilină sodică, ampicilină trihidrat, cloramfenicol hemisuccinat de sodiu, cloxacilină, efitard, eritromicină (substanţă, lactobinat sau etilsuccinat), grizeofulvină, kanamicină sulfat, meticilină, moldamin, nistatilină, oxacilină, oxitetraciclină clorhidrat, penicilină (G potasică, G. sodică sau V), prednisolon, prednisolon acetat, propamicin, propionileritromicină, solvocilin, strepaneil, streptomicină, strevital, tetraciclină şi Vitamina B 12.

Produse pentru uz veterinar, avicol şi zootehnic

Aurex aureociclină furajeră 20 la sută, bevitex uz zootehnic, efitard uz veterinar, eritromicină lactobinat, eritromicină tiocinat, furadicil, lizină clorhidrat, meticilină, moldamin, oxitetraciclină clorhidrat, penicilină G potasică, propamicin, solvocilin, streptomicină, tetraciclină bază şi clorhidrat, tetraxin şi tripedin.

Substanţe active din extracte de plante

cum sînt: acetildigitoxină, acid lisergic, dezacetillanatozidă C, digitoxină, digitoxină, ergometrină maleat şi tartrat, ergoton, lanatozid A şi C, metilergometrină maleat, volutens şi vincamind.

Produse galenice pentru uz uman

(unguente, creme, supozitoare), din care vom cita: acalor, agozol, algocalmin, aminofenazonă, bentoderm, bentogel, buclosamid P, cornemin, cutaden, decaderm, emetirol, fenilbutazonă, flumetazon, fluocinolon, hemorsal, hemorzon, hidrocortizon, jecolan, jecozinc, kanamicină sulfat II, lasonil, lizadon, locacorten, pegamicina, negosolon, neopreol, nidacil, nidoflor, nilfan, nizotin, paracetamol, pellamon, pilocarpin, revulsin, rinosept, saliform, scobutil, siloderm, supozitoare cu glicerină, tetraciclină, triamcinolon, tumizon, unguent oftalmic, vaselină parfumată.

Şi veterinar:

Asocilin, bromocet, cloxacilină, crezogal, jecozinc, mibazon, osmatin, oxitetraciclină; sporofug, tetraciclină C şi T, tripoflavină, unguent ichtiolat, oftalmic, sulfamidat, tripelenamină zoodermin.

Ar mai fi de adăugat Hormoni steroizi de tip prednison şi prednisolon, biostimulatori pe bază de antibiotice şi vitamine pentru uz zootehnic, aminoacizi — lizina prin biosinteză pentru uz zootehnic.

Cum creşte o industrie

Bineînţeles că dezvoltarea s-a făcut pe etape, construcţiile avînd la bază proiecte elaborate de către Institutul de proiectări chimice şi Institutul de proiectări pentru uzine chimice.

În decursul celor 20 de ani, producţia globală industrială a sporit de peste 101 ori, producţia marfă de peste 103 ori, iar producţia fizică de antibiotice de 100 ori. Numărul sortimentelor s-a mărit de la an la an. Prin asimilarea în fabricaţie a unor produse noi s-a eliminat importul şi s-a îmbogăţit gama mijloacelor de intervenţie în terapia umană şi veterinară. S-a asigurat sectorul zootehnic cu produse de mare valoare nutritivă şi biostimulatoare. Numărul produselor asimilate în fabricaţie este aproape de 3 ori mai mare decît cel prevăzut în proiectele elaborate.

Paralel cu creşterea gamei de sortimente, a avut loc şi o intensificare a producţiei fiecărui sortiment în parte, obţinută nu numai prin creşterea bazei materiale ci şi prin perfecţionarea continuă a tehnologiilor. Drept consecinţă, indicii intensivi — respectiva cantitate de produs finit pe şarjă — a crescut considerabil. Spre ilustrarea spectaculosului salt ce caracterizează cele două decenii de creştere, să prezentăm doar două grafice: dinamica creşterii fizice de antibiotice şi cea a creşterii numărului de sortimente.

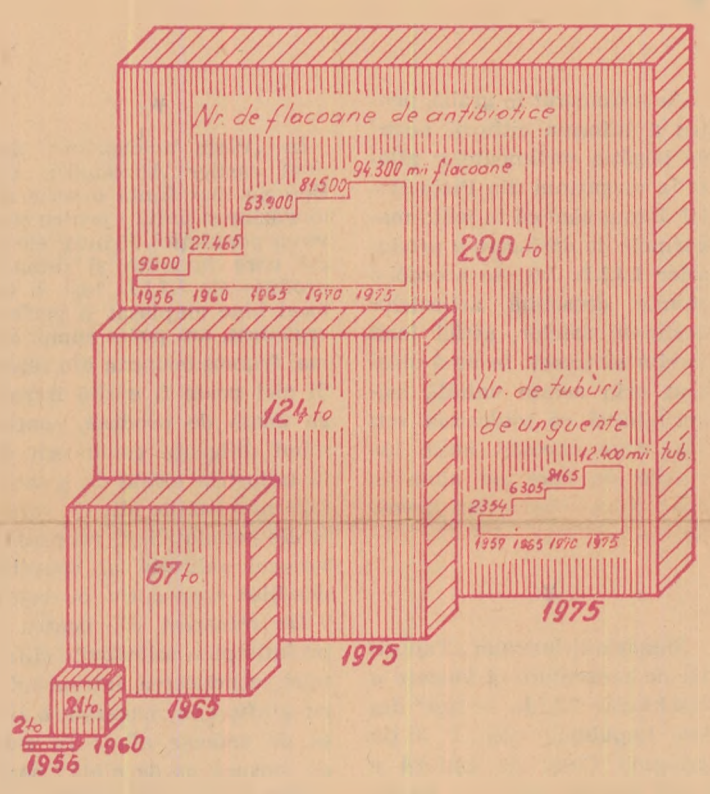

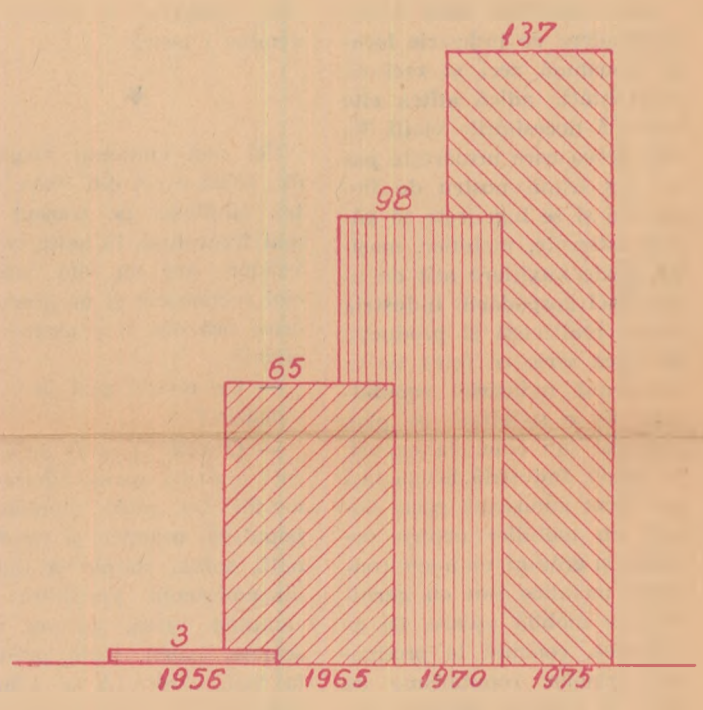

Pe de altă parte, terapeutica modernă reclamă exigenţă sporită privind calitatea şi puritatea medicamentelor. De aceea, la Întreprinderea de antibiotice — Iaşi, perfecţionarea tehnologiilor a vizat, pe lîngă creşterea indicilor intensivi şi reducerea costurilor, atingerea unor nivele de calitate superioară, în competitivitate cu piaţa mondială.

Datorită calităţilor recunoscute ale produselor cu emblema devenită garanţie, majoritatea lor, în special antibioticele, se exportă în peste 36 de ţări ale lumii. Exportul a început încă din primii ani de fabricaţie, dar ponderea lui a crescut treptat pentru ca azi el să atingă circa 40 la sută din producţia întreprinderii, deci aproape jumătate.

*

O trăsătură specifică industriei de biosinteză e corelarea producţiei cu cercetarea ştiinţifică. Fiind vorba de tehnologii legate de metabolismul dirijat al unor urganisme vii, procesele implică un mare grad de rafinament şi stăpînire pentru a obţine o cantitate cît mai ridicată de produs activ urmărit, fără produşi colaterali de biosinteză lipsiţi de interes. În aceste condiţii, procesele tehnologice impun o exploatare decizională bazată pe o cercetare atentă a fiecărei etape. Intervenţia de dirijare a metabolismului este permanentă începînd de la selecţia şi obţinerea unor mutanţi supra producători de substanţă activă pînă la stabilirea — pe parcurs — a condiţiilor optime de cultivare şi biosinteză, şarjă de şarjă, oră de oră. Cu alte cuvinte, cercetarea nu poate fi despărţită de exploatarea curentă.

La activitatea de cercetare s-a adăugat şi aceea de modernizare a producţiei care să asigure condiţiile materiale pentru aplicarea soluţiilor tehnologice noi. Ea s-a materializat prin introducerea în fluxurile de fabricaţie a unor instalaţii şi utilaje noi de mare capacitate şi randament, care au înlocuit în cea mai mare parte utilajul uzat fizic şi moral — la fazele de fermentare, filtrare, extracţie, purificare şi condiţionare sterilă. Au rezultat creşteri substanţiale ale capacităţilor de producţie, s-au eliminat locurile înguste, s-au folosit intensiv şi raţional suprafeţele şi spaţiile de producţie. S-au mecanizat şi automatizat procesele, asigurîndu-se crearea unor condiţii superioare de muncă şi producţie.

Pentru modernizarea controlului producţiei au fost introduse metode moderne şi aparatură adecvată impuse de stadiul actual, incluzînd măsurarea, reglarea şi controlul parametrilor fizici şi chimici pe principii electronice avansate.

În sprijinul pregătirii şi formării profesionale a cadrelor există un bogat material documentar tehnic şi ştiinţific adunat cu perseverenţă în decursul anilor şi care astăzi însumează peste 22.000 cărţi şi peste 30.000 titluri din diverse publicaţii ştiinţifice şi tehnice dintre cele mai importante din lume.

Participarea la numeroasele manifestări ştiinţifice naţionale şi internaţionale, publicarea multor lucrări în diferite reviste din ţară şi străinătate, elaborarea lucrărilor de doctorat, brevetarea unor procedee în străinătate, precum şi premierea unora din acestea la expoziţii internaţionale etc., dovedesc competenţa şi nivelul profesional atins.

Noile secţii date în funcţiune în cadrul etapelor de dezvoltare au fost asigurate atît cu personal avînd experienţă, dirijat de la secţiile mai vechi, cît şi cu personal nou care s-a integrat treptat în activitatea practică de producţie. Numărul de angajaţi a crescut de 5,5 ori faţă de primul an de funcţionare, în timp ce productivitatea muncii a crescut de aproape 10 ori.

Ce înseamnă azi Penicilina Iaşi ?

O uzină modernă ce face parte dintre componentele profilului modern al Iaşului, integrată organic în viaţa industrială, culturală, artistică şi sportivă. Oamenii care muncesc aici au la dispoziţie cantină, cămine pentru nefamilişti şi la fiecare loc de muncă grupuri sociale dotate cu vestiare, săli de masă, băi şi alte dependinţe. Cei care produc medicamente la nivel mondial nu pot munci şi trăi decît în condiţii cît mai civilizate. Sînt bine cunoscute în oraş sala de festivităţi a Penicilinei, cu 400 de locuri, clubul, biblioteca, brigăzile artistice şi e iubită pe plan naţional echipa feminină de volei, de două ori campioană a ţării.

Ieşenii şi nu numai ei îşi exprimă admiraţia şi dragostea pentru tot ce înseamnă această întreprindere

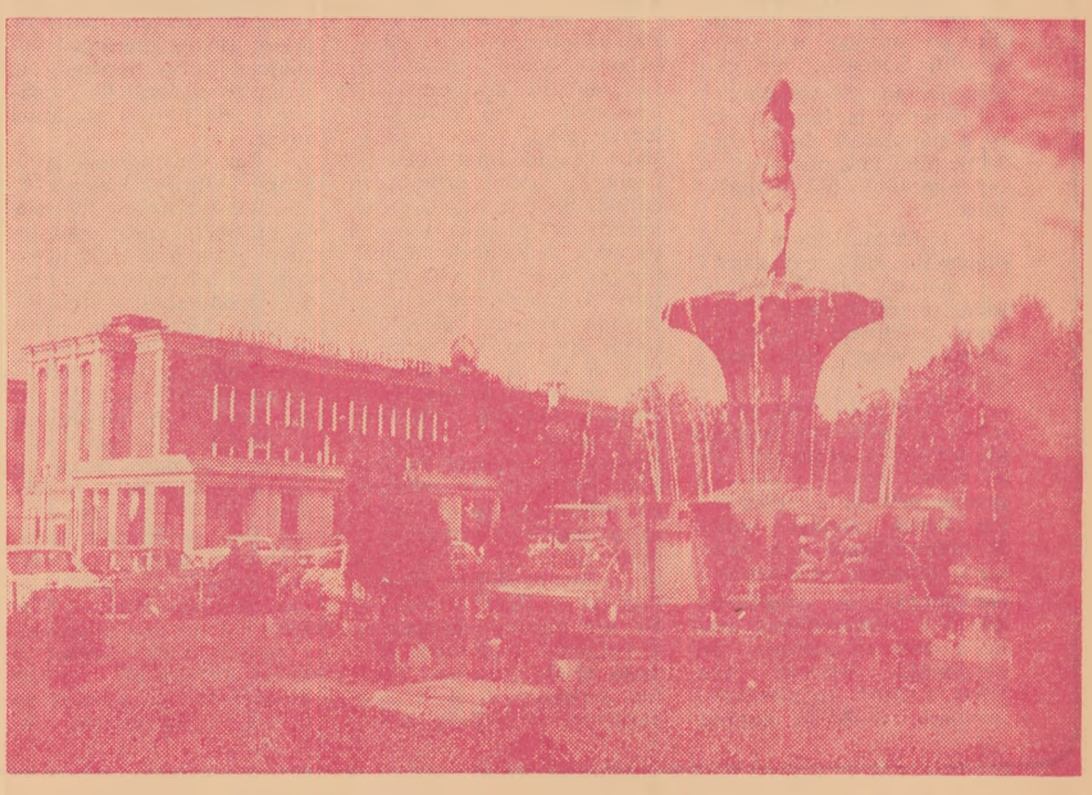

REȚEAUA de prezentare și desfacere a produselor I.J.I.L. — IAȘI

Prin specificul său, o întreprindere de industrie locală înseamnă zeci și zeci de specialități, adică atîtea cîte reclamă necesitățile vieții. Ea este aceea care urmărește pas cu pas traiul nostru de fiecare zi și se îngrijește să găsim ustensile, mobilier, mașină, acele auxiliare atît de utile unei gospodării. Industria locală realizează și producție de mică serie ce intră fie în concernul industriei republicane fie e solicitată pe plan național sau chiar la export. De pildă, **Industria locală Iași** s-a făcut cunoscută peste hotare cu mobilier pentru verande și grădini, cu unele confecții metalice sau cu garnituri de mobilă ușoare. De asemenea, concură la producția uzinelor republicane cu piese și comenzi speciale, menite a fi asamblate la uzina comanditară.

Dar, dincolo de această producție de oarecare amploare, cu care Industria locală Iași are tot dreptul a se mîndri, se află acea nesfîrșită gamă de produse uimitor de variate, mai mari sau mai mici, mai importante ori mai secundare, cu care întreprinderea întîmpină solicitările clienților de pe întreaga arie județeană în primul rînd și din toată întinderea țării. Despre varietate ca și despre utilitatea lor ne putem da seama numai poposind în vreunul din magazinele de prezentare și desfacere ale Industriei locale Iași, magazine anume plasate în puncte de afluire a populației, spre a putea fi ușor vizitate, a fi deci la îndemîna noastră.

✶

Cel mai cunoscut magazin din rețea e cel din Piața Halei, amplasat pe traseul cel mai frecventat, la halta tramvaielor. Are un vad comercial recunoscut și de aceea la orice oră din zi e asaltat de clienți.

— Ce putem găsi în acest magazin ?

— O sută și unul de articole dintr-o gamă impresionantă. De pildă, biblioteca populară, practică și funcțională, sofale simple și duble, binecunoscuta garnitură de camping (masă, șezlong, pat, scaune, ixuri), toate produse la Iași, cărora li se adaugă garnitura de bucătărie „Norina" produsă de Pașcani. Pe altă linie, cahle de teracotă, ceramică de diferite forme, articole de sticlărie, sobe și cuptoare țărănești, burlane și în general articole de tinichigerie și tuciuri, de la albia de rufe la magle pentru spălat rufe și pînă la pîlnii, lighene, tigăi. De asemenea, articole de mică fierărie într-o gamă întinsă, împletituri din plastic, oglinzi, site. Magazinul desface și produse trimise de alte județe, cum ar fi sacoșele de turism primite de la Giurgiu, împletituri de la Suceava, artizanat de la Neamț. În alt raion, ni se oferă lumînări de toate dimensiunile, simple sau înflorate, fire P.N.A. sau capoate din melană.

Am enumerat în grabă, pentru a informa cititorii noștri de bogăția sortimentelor aflate în magazinul din Piața Halei. Remarcăm că în toate magazinele de desfacere a produselor I.J.I.L. Iași se acordă o atenție deosebită articolelor destinate satelor, astfel încît merită să treceți în mod obișnuit prin aceste unități, asigurîndu-vă că totdeauna veți găsi ceva necesar, acele ustensile de care ne amintim doar atunci cînd avem nevoie de ele.

✶

Magazinul intitulat „Expoziție de prezentare și vînzare a produselor I.J.I.L. — Iași" din str. Republicii bloc P 3 (în preajma Casei de cultură a sindicatelor) are un spațiu foarte generos și un aspect atrăgător, fiind în adevăr o unitate modernă. Față de Piața Halei, aici găsim în plus o garnitură pentru o cameră de școlar (pat, bibliotecă, scaune) și o serie de articole pentru cei mici : ghiozdane, genți pentru grădiniță. De asemenea mobilă împletită pentru verande și grădini, ustensile de grădinărit, iar în rest aceeași gamă bogată despre care am scris mai sus.

E o unitate ce merită a fi cunoscută de publicul larg, fie din cartierele respective, fie din restul orașului. De asemenea îl semnalăm sătenilor veniți la Iași după cumpărături. Clipele petrecute între rafturile lui ne ajută să întregim zestrea de ustensile casnice.

✶

În „Piața Voievozilor" din noul cartier Alexandru cel Bun au luat ființă o serie de magazine și unități pentru servirea populației. Printre ele și cel care prezintă și desface produse ale I.J.I.L. Iași. E un local bine amplasat și perfect organizat, am putea spune cel mai frumos magazin din rețea. Și aici poate fi găsită întreaga gamă de produse, confirmînd diligența conducerii de la Industria locală de a satisface necesitățile atît de variate ale populației. El reprezintă urcușul calitativ al spațiilor deschise consecutiv pe rețea.

De remarcat că, pentru a preîntîmpina solicitările clientelei, conducerea întreprinderii a afișat în magazine o listă de articole aflate în curs de lansare, ca de pildă : **portbagaj pentru automobile, garaje, umbrele, lacăte** de diferite tipuri și sisteme (cu cifru, cu magnet etc.) **cuptoare aragaz, mașină pliantă pentru călcat rufe, mașină de spălat vase, barcă demontabilă, lunetă de astronomie, garnituri de mobilă pentru tineret ;** și așa mai departe.

Sîntem invitați să venim cu propuneri în registrele deschise pentru aceasta. Să o facem cu convingerea că, de fapt, venim în propriul nostru ajutor.

Așadar, nu uitați :

Magazine de prezentare și desfacere ale industriei locale în :

— Piața Halei

— str. Republicii

— Piața Voievozilor (Alexandru cel Bun)

UNIUNEA JUDEȚEANĂ A COOPERATIVELOR MEȘTEȘUGĂREȘTI — SUCEAVA

la dispoziția dumneavoastră

Imaginîndu-ne cum arată o rețea de 11 cooperative cu 460 de secții răspîndite pe întreaga arie a județului Suceava, dar mai ales paleta meșteșugurilor ce concură la buna servire a populației, de la confecții pînă la autoservice și de la mobilă pînă la spălătorie ;

— U.J.C.M. Suceava la dispoziția dumneavoastră !

— Cu ce vine în întîmpinarea solicitărilor Uniunea județeană Suceava a cooperativelor meșteșugărești ?

— În primul rînd cu unități și secții ce-și propun să servească populația. În al doilea rînd, cu cele ce produc articole de mică serie. Prima categorie poate fi exemplificată prin croitorii, blănării, spălătorie—curățătorie — vopsitorie (S.C.V.), autoservice ; cea de a doua cu ateliere de ceramică, articole din lemn, țesături cu alesături, covoare, confecții pentru bărbați, femei și copii, împletituri.

Sînt zeci și zeci de unități răspîndite în mediul urban și sătesc, unele concentrate în așa numitele complexe mixte de servire, altele izolate, toate însă aflate la îndemîna cetățeanului la modul prompt și corect. Și sînt o serie de unități ce produc articole de mică serie, acele lucruri minunate ce duc în toată țara și chiar peste hotare dovada hărniciei și talentului. Ele vorbesc despre o tradiție de aur a Țării de sus, deoarece covoarele lucrate la Fălticeni, țesăturile și alesăturile migălite în comunele din jurul Rădăuților, cojoacele bucovinene cu înflorituri unice, ceramica neagră de Marginea— toate sînt mesageri ai artei milenare dintre obcine. Iată de ce U.J.C.M. Suceava are sarcini de export și solicitări numeroase din toate țările, nu doar pentru artizanat ci și pentru garnituri de mobilă, de exemplu. Mobila lucrată la Rădăuți corespunde tuturor exigențelor pieții mondiale, întregind profilul acestei unități, alături de minunatele covoare de Fălticeni, fie în lucrătură românească, fie persană, de ceramica neagră, de cojoacele și de iile cu alesături unice.

— Care sînt perspectivele pentru viitorul cincinal ?

— O dezvoltare metodică, științifică prin completarea bazei materiale necesare extinderii, deci investiții productive și tendințe spre dezvoltarea secțiilor solicitate. De asemenea, grija pentru ridicarea calificării cadrelor și orientarea spre specializare. Astfel, sînt prevăzute trei noi complexe mixte de servire a populației la Rădăuți, cu ateliere axate, — mai ales, pe specific local (blănărie, ceramică, cusături, mobilă). De asemenea, două noi obiective la Fălticeni, unul la Cîmpulung și unul la Vatra Dornei. E vorba de unități mixte prestări diverse servicii, de la S.C.V. (spălătorie, curățătorie — vopsit) pînă la ateliere automoto.

✶

La sediul U.J.C.M. din Suceava, str. C. A. Rosetti 3, te întîmpină aspecte surprinse în diferite secții și o adevărată hartă strategică privind desfășurarea forțelor dispuse în așa fel încît să fie în mod cît mai eficient în slujba vieții. Statul major de aici se bazează în primul rînd pe conștiinciozitatea și talentul miilor de cooperatori din cele 460 de secții și apoi pe experiența conducerilor de unități cu independență financiară și juridică. Uniunea coordonează o activitate în plin avînt, îndrumă pentru ca produsele cu emblema suceveană să aibă, în afara calităților de durabilitate și funcționalitate, valențe artistice la nivelul așteptărilor și, pe linia unei tradiții recunoscute.

În concluzie, recurgeți cu toată încrederea la bunele și variatele servicii ale unităților din cadrul U.J.C.M. Suceava.

MINISTERUL INDUSTRIEI UȘOARE

C. I. A. C. U. T. – TEHNOMETAL BUCUREȘTI

Valorificarea materialelor disponibile, în centrul atenției!

Pe linia perfecționării sistemului informațional din C.I.A.C.U.T. — Tehnometal București, un element esențial în activitatea financiar-economică îl reprezintă analiza periodică a dinamicii stocurilor de materiale, acțiune care pune în evidență gradul de utilizare și viteza de rotație a mijloacelor circulante.

Acționindu-se pe largi coordonate în privința gospodăririi superioare a fondurilor materiale și bănești, redimensionarea stocurilor de materiale, piese schimb și utilaje, permite depistarea unor valori fără utilizare imediată în procesul de producție, valori care prin stocare îndelungată reduce considerabil viteza de rotație a mijloacelor bănești.

Evident, apariția unor stocuri temporar excedentare își găsesc explicația în multitudinea de factori care acționează direct (îmbunătățirea proiectelor de execuție a unor produse, reducerea consumurilor specifice, utilizarea mai rațională a normelor de consum, înlăturarea pierderilor și a rebuturilor etc.) situație care obligă la introducerea celor mai utile forme organizatorice care să asigure o judicioasă și echilibrată balanță financiară.

Stabilindu-se un raport optim, elastic și operativ între baza materială existentă și contractată și sarcinile de producție pentru exercițiul de plan următor, se detașează în mod evident materialele și produsele excedentare, urmărindu-se valorificarea acestora cu maximă operativitate.

Colectivul de economiști de la C.I.A.C.U.T. — Tehnometal București, cunoscînd efectele imobilizărilor financiare și căutînd soluții optime pentru rotație continuă și în același timp accelerată a mijloacelor circulante, intenționează valorificarea și repunerea în circuitul economic rațional a unei variate game de rulmenți, piese auto, ventilatoare, table, oțeluri și țevi inoxidabile, lanțuri gall, motoare electrice, aparataj electric de joasă tensiune etc., materiale și produse care nu au asigurată încorporarea imediată în procesul propriu de producție.

Pentru informarea celor interesați redăm cele mai importante repere aflate în stoc disponibil la această unitate bucureșteană:

Nr. crt.	Denumirea mater. și caracteristici	Simbol	U/M	Cantitate	P/U	Valoare lei
	I. TABLĂ INOX					
1.	Tablă inox W 4541 0,75 mm	1379007373	kg	500	42,40	21 200,00
2.	„ „ 1 mm	1379010373	„	1 000	53,14	53 140,00
3.	„ W 4057 1 mm	1379010368	„	1 000	35,70	35 700,00
4.	„ W 4742 1,6 mm	1379016369	„	708	33,50	23 718,00
5.	„ W 4541 6 mm	1379060373	„	2 000	34,05	68 100,00
6.	„ W 4301 12 mm	1379121386	„	2 000	28,75	57 500,00
7.	„ W 4571 22 mm	1379220375	„	1 000	40,83	40 830,00
8.	„ W 4571 24 mm	1379240394	„	393	26,50	10 414,50
9.	„ W 4541 28 mm	1379280373	„	928	26,50	24 592,00
10.	„ W 4547 38 mm	1379280	„	1 228	26,50	32 542,00
11.	„ W 4541 40 mm	1379400375	„	500	37,50	18 750,00
	II. OȚEL INOX					
12.	Oțel inox lat W 4541—45×10 mm	1359470373	kg	501	21,20	10 621,20
13.	„ hex. W 4541 8 mm	1360080373	„	151	69,72	10 527,72
14.	„ „ W 4541 27 mm	1360270373	„	130	45,00	5 850,00
15.	„ „ W 4541 30 mm	1360300373	„	100	31,80	3 180,00
16.	„ „ W 4541 41 mm	1360410373	„	300	31,80	9 540,00
	III. ȚEVI INOX					
17.	Țevi inox V 2 Extra 36×6,5 mm	1521170394	m	82	62,00	5 084,00
18.	„ W 4301 133×8 mm	1521133327	m	20	1 082,40	21 648,00
	IV. LANȚ GALL					
19.	Lanț gall 1/2"×5,21	6750200006	m	939,41	46,00	43 112,76
20.	„ 5/8"×9,65	6750200008	„	80,00	170,00	13 600,00
	V. CONDUCĂTORI FIR DIN PORȚELAN					
21.	Tile cu mufă simbol 5139	9101200320	buc.	7 585	0,15	1 137,75
22.	Tile cu mufă „ 5139	9101200801	„	35 700	1,00	35 700,00
23.	Tile cu mufă „ 5140	9101200802	„	17 912	1,00	17 912,00
24.	Role cu canal „ 5303	9101200810	„	4 655	2,00	9 310,00
25.	Tile „ 5173	9101200350	„	16 136	0,90	14 522,40
26.	Tile „ 8125	9101201530	„	4 530	0,36	1 630,80
	VI. MOTOARE ELECTRICE (cu talpă toate)					
27.	Motor electric 0,37 kw×3 000 t/m cu 220/380 v	250310003	buc.	22	500,00	11 000,00
28.	Idem de 0,55 kw×1 500 t/m 220/380 v	7250190001	„	25	485,00	12 125,00
29.	„ 0,75 kw×1 000 t/m 220/380 v	7250080001	„	17	720,00	12 240,00
30.	„ 1,1 kw×1 000 t/m 220/380 v	7250100001	„	1	755,00	755,00
31.	„ 1,1 kw×1 500 t/m 220/380 v	7250230001	„	50	580,00	29 000,00
32.	„ 1,5 kw×1 500 t/m 220/380 v	7250240001	„	17	700,00	11 900,00
33.	„ 3 kw×1 500 t/m 220/380 v	7250260000	„	20	980,00	19 600,00
34.	„ 4 kw×1 500 t/m 220/380 v	7250270001	„	11	1 150,00	12 650,00
35.	4 kw×3 000 t/m 220/380 v	7250375000	„	2	1 120,00	2 240,00
36.	„ 0,75/1,3 kw×750/1 500 t/m 220/380 v	7250390000	„	1	925,00	925,00
37.	„ 1,1/1,9 kw×750/1 500 t/m 220/380 v	7250400000	„	2	1 030,00	2 060,00
38.	„ 18,5 kw×1 500 t/m 220/380 v	7250151000	„	1	4 130,00	4 130,00
39.	„ kw×1 500 t/m AE cu talpă 220/380 v	7250260002	„	1	1 797,00	1 797,00
	VII. MATERIALE ELECTRICE DIFERITE					
40.	Aplice drepte 40 W	7010004002	buc.	4	2,75	11,00
41.	Armături 200 W	7020020001	„	6	32,50	261,00
42.	Becuri sofite 12 v×15 W	7060052000	„	85	1,51	122,35
43.	„ 6 v×10 W	7060071000	„	30	5,28	158,40
44.	„ 12 v× 5 W	7060072000	„	140	1,51	211,40
45.	„ 12 v×10 W	7060073000	„	40	5,28	211,20
46.	Comutatori stea triunghi 32 A	7130000800	„	40	440,00	17 600,00
47.	Comutatori stea triunghi 63 A	7130000900	„	20	620,00	12 400,00
48.	Conductori VLPY ∅16	7200070800	m	400	8,50	3 400,00
49.	Dulii statice 40 W	7010004001	buc.	14	2,81	39,34
50.	Întrerupător pîrghie 25 A	7150001600	„	14	35,00	490,00
51.	Limitator a×2 A Expl.	7280001400	„	8	643,00	6 744,00
52.	Prize bachelită 15 A	7340000500	„	24	9,55	292,20
53.	Suport contact mobil 25 A	7800005300	„	90	7,50	675,00

— ventilator centrifugal V. 425 ; debit 4 250 m.c.h ; poz. montaj 3 ; presiune 47 mm CA cu motor 0,37 kw×3 000 t/m =6 buc.× 1 806 lei

— ventilator centrifugal V 426 ; debit 3 150 m.c.h ; poz. montaj 3 ; presiune 85 mm CA cu motor 1,5 kw×1 500 t/m =8 buc.× 3 030 lei

— ventilator V 474 G ; debit 10 000 m.c.h ; poz. montaj 14 ; presiune 70 mm CA cu motor 7,5 kw×1 500 t/m =1 buc.×23 880 lei

— ventilator V 407 ; debit 1 000 m.c.h ; presiune 105 mm CA ; poz. montaj 3 ; cu motor AE 0,8 kw×3 000 =1 buc.× 6 361 lei

— ventilator VAT 500/6 ; debit 8 000 m.c.h ; presiune 70 mm CA ; poz. montaj orizontală ; cu motor 4 kw×3 000 t/m =4 buc.× 3 180 lei

— ventilator VAT 630/9; debit 10 000 m.c.h; poz. montaj verticală ; presiune 26 mm CA cu motor 2,2 kw×1 500 t/m =1 buc.× 5 466 lei

— ventilator V 427 ; debit 4 500 m.c.h ; presiune 69 mm poz. montaj 12 ; cu motor 1,5 kw×1 500 t/m =1 buc.× 3 920 lei

— ventilator V 414 ; debit 25 000 m.c.h ; poz. montaj 3 ; presiune 139 mm CA ; cu motor 18,5 kw×1 000 t/m =1 buc.×13 319 lei

— ventilator V 414 ; debit 22 400 m.c.h ; poz. montaj 3 ; presiune 104 mm CA ; cu motor 1,5 kw×1 500 t/m =1 buc.×12 599 lei

— ventilator V 475 ; debit 8 000 m.c.h ; presiune 428 mm ; poz. montaj 3 ; cu motor 18,5 kw×1 500 t/m =2 buc.×12 941 lei

— ventilator V474 ; debit 8 000 m.c.h ; poz. montaj 3 ; presiune 97 mm CA ; cu motor 5,5 kw × 1 500 t/m ; =2 buc.× 7 872 lei

— ventilator V 474 ; debit 15 000 m.c.h ; poz. montaj 12 ; presiune 127 mm CA ; cu motor 1,5 kw×1 500 t/m =1 buc.×11 319 lei

Denumirea			U/M	Buc.	P/U	Valoare
RULMENȚI :						
5010601000	ISO	6010	buc.	49	40	1 960
2200	„	6022	„	21	160	3 360
21000	„	6210	„	100	33	3 300
21100	„	6711	„	50	38	1 900
21200	„	6212	„	68	48	2 264
21400	„	6214	„	25	68	1 700
21500	„	6215	„	31	80	2 480
21600	„	6216	„	8	95	760
21800	„	6218	„	36	130	4 680
22100	„	6221	„	23	117,65	2 705,95
30100	„	6300	„	14	16	224
30300	„	6303	„	30	17	570
30500	„	6305	„	50	21	1 050
31000	„	6310	„	30	44	1 320
31100	„	6311	„	8	50	400
31200	„	6312	„	14	60	840
31400	„	6314	„	1	95	95
40400	„	6404	„	5	25	125
40500	„	6405	„	3	32	96
41000	„	6410	„	2	90	180
41100	„	6411	„	3	110	330
5210120900	„	1209	„	82	34	2 788
21000	„	1210	„	50	38	1 900
21500	„	1215	„	4	76	304
30000	„	1300	„	19	23	437
30100	„	1301	„	3	23	69
30200	„	1302	„	5	23	115
30300	„	1303	„	7	24	168
30400	„	1304	„	20	25	500
30800	„	1308	„	7	38	266
30900	„	1309	„	40	44	1 740
31300	„	1313	„	40	80	3 200
5011610100	„	16100	„	44	14	616
00401	„	16004	„	336	6,80	2 284,80
00900	„	16009	„	21	26	546
01000	„	16010	„	7	30	210
5030100700	„	13302	„	88	16	1 388
00800	„	13303	„	77	16	1 232
5210220700	„	2207	„	50	35	1 750
21800	„	2218	„	5	220	1 100

Den. mat. caracteristici			U/M	Buc.	P/U	Valoare
30500	ISO	2305	buc.	13	40	520
30800	"	2308	"	9	55	495
5440490000	"	NA 4900	"	14	23	322
90307	"	NA 4903	"	20	16,45	329
90501	"	NA 4905	"	23	19,1	439,53
91099	"	NA 4910	"	10	31	310
5440490040	"	NA 4910	"	3	50	150
5429422000	"	942/20	"	66	30	1 980
5429423500	"	942/35	"	57	50	2 850
33500	"	943/35	"	52	52	2 804
11200	"	941/12	"	4	25	100
21700	"	942/17	"	47	30	1 410
10000	"	941/20	"	80	30	2 400
30000	"	943/20	"	10	20	200
52110120515	"	1205 K	"	71	23	1 633
20615	"	1206 K	"	62	25	1 550
20715	"	1207 K	"	18	27	486
20815	"	1208 K	"	11	31	341
21015	"	1210 K	"	35	40	1 400
21115	"	1211 K	"	26	44,10	1 146,60
21315	"	1213 K	"	27	58	1 566
21715	"	2207 K	"	18	37	1 036
21815	"	2208 K	"	10	40	400
21915		2209 K	"	46	44	2 024
22015	"	2210 K	"	1	52	52
22115	"	2211 K	"	41	63	2 583
5050600400	"	E 4	"	4	10	40
00500	"	E 5	"	12	12	12
00600	"	E 6	"	7	10	70
00700	"	E 7	"	4	10	40
00800	"	E 8	"	49	10	490
00900	"	E 9	"	12	12	144
01200	"	E 12	"	5	12	60
01500	"	E 15	"	42	13	546
5030020625	"	N 206	"	30	37	1 110
21360	"	N 213	"	2	81	162
5210220428	"	N 2204	"	14	39	546
20535	"	N 2205	"	17	42	714
20675	"	N 2206	"	44	47	2 068
30625	"	E 2306	"	33	58	1 357
5030021126	"	EU 211	"	13	63	819
21226	"	NU 212	"	7	70	490
21326	"	NU 213	"	31	77	2 387
22226	"	NU 222	"	3	384	1 152
20726	"	NU 2207	"	21	54	1 134
20727	"	NJ 207	"	18	45	810
31553	"	NJ 315	"	1	190	190
21043	"	NUP 210	"	19	64	1 216
31043	"	NUP 310	"	2	88	176
5222220900	"	22209	"	6	130	780
21100	"	22211	"	19	153	2 907
21600	"	22216	"	1	240	240
22000	"	22220	"	31	370	11 470
22600	"	22226	"	4	630	2 520
30900		22309	"	4	180	720
31000	"	22310	"	16	195	3 120
5040300931	"	NN 3009 K	"	10	232	2 320
00833	"	NN 3008 K	"	2	130	260
52222332000	"	22320	"	2	640	1 280
5040301133	"	NN 3011 K	"	2	180	360
01435	"	NN 3014 K	"	2	384	768
015537	"	NN 3015 K	"	3	177,29	531,87
01731	"	NN 3017 K	"	5	480	2 400
01833	"	NN 3018 K	"	7	512	3 584
02834	"	NN 3028 K	"	1	1 168	1 168
5040303031	ISO	NN 3030 K	buc.	6	1 360	8 160
00833	"	NN 3008 K	"	2	130	260
5100730400	"	7304	"	70	34	2.380
30500	"	7305	"	16	35	560
30800	"	7308	"	50	80	4 000
31000	"	7310	"	5	107	535
31100	"	7311	"	30	74	2 220
5120321100	"	3211	"	40	100	4 000
30700	"	3307	"	5	70	350
30800	"	3308	"	24	84	2 016
5113020800	"	30208	"	50	33	1 650
21000	"	30210	"	44	41	1 804
21200	"	30212	"	33	52	1 716
21400	"	30214	"	10	65	650
21500	"	30215	"	37	73	2 701
30299	"	30302	"	4	20,70	82.80
30860	"	30308	"	11	42	462
5113220900	"	32209	"	5	46	230
21100	"	32211	"	10	55	550
21200	"	52212	"	25	62	1 550
21400	"	32214	"	20	78	1 560
21800	"	32218	"	11	135	1 485
30400	"	32304	"	11	30	330
5315110000	"	51100	"	14	16	224
10900	"	51109	"	9	25	225
10500	"	51105	"	150	17	2 550
10800	"	51108	"	20	22	440
10900	"	51109	"	22	25	550
11100	"	51111	"	14	31	434
11200	"	51112	"	3	34	102
11300	"	51116	"	30	46	1 380
10800	"	51118	"	80	60	4 800
12000	"	51120	"	11	85	935
12400	"	51124	"	6	120	720
13200	"	51132	"	15	300	4 500
20000	"	51200	"	50	19	950
20500	"	51205	"	50	22	1 100
20700	"	51207	"	10	28	280
20800	"	51208	"	50	32	1 600
5802868000	"	286805	"	3	186	558
5315121200	"	51212	"	20	52	1 040
5315121400	"	51214	"	1	64	64
531521500	"	51215	"	6	70	420
30800	"	51308	"	39	35	1 365
30900	"	51309	"	20	40	800
9808047040	"	804704	"	30	20	21 392

PIESE AUTO

Nr. crt.	Denumirea	U/M	Canti-tatea	Preț unitar
1.	Ventilator alternator	buc.	10	11
2.	Pinion distribuitor TV	"	6	21
3.	Capac pompă apă TV	"	3	17
4.	Arbore intermediar SR-131	"	1	222
5.	Arbore intermediar SR-131	"	2	116,50
6.	Pinion viteză III Bucegi	"	5	60
7.	Pinion viteză I Carpați	"	4	102
8.	Pinion viteză I Carpați	"	2	102
9.	Pinion arbore Carpați	"	2	98
10.	Pinion viteză III	"	1	80
11.	Colector dinam SR	"	2	125,00
12.	Colector electromotor SR	"	4	12
13.	Garnitură servofrînă	"	9	20
14.	Pinion motor SR — Bucegi	"	38	37.50
15.	Cap bară SR 101	"	2	85,00
16.	Ax pompă apă TV	"	11	4.35
17.	Arc bendix SR-131	"	26	11,50
18.	Cap bară SR-101	"	2	85,00
19.	Bec auto 12×25 W	"	100	2,14
20.	Bobină stator electromotor	"	5	42,00
21.	Bucşi tacheți Bucegi	"	264	5,00
22.	Braț ștergător TV	"	13	4.05
23.	Lame ștergător TV	"	13	3,30
24.	Bucşi arc față SR	"	12	1,50
25.	Bobină stator dinam	"	14	66,00
26.	Bolț piston Bucegi	"	82	6.50
27.	Bolț piston Volga	"	8	11.38
28.	Lame ștergător TV	"	3	11,00
29.	Cap bară SR-101	"	1	23.50
30.	Capac pompă benzină SR	buc.	4	16,50
31.	Bucşi arc spate	"	17	1,75
32.	Disc ambreiaj FIAT	"	1	128,00
33.	Mînere uşi VOLGA	"	4	22,21
34.	Pompă ulei GAZ-51	"	1	—
35.	Furcă cuplaj direcție	"	10	—
36.	Rotor pompă apă TV	"	5	—
37.	Saboți frînă mînă	"	2	43,30
38.	Tije cu membrană Carpați	"	10	—
39.	Suport cardan Volga	"	4	5,25
40.	Arc spate Carpați	"	2	—
41.	Fulie pompă apă Bucegi	"	4	—
42.	Geam spate Volga	"	1	150,00
43.	Ventilator 6 palete Bucegi	"	10	40,00
44.	Grup conic diferențial	"	2	—
45.	Element filtru aer Carpați	"	9	—
46.	Direcție fără volan	"	1	—
47.	Ax direcție cu smec	"	2	—
48.	Manșon cardan Gaz-51	"	7	—
49.	Butuc disc ambreiaj Bucegi	"	2	—
50.	Butuc disc ambreiaj Bucegi	"	2	—
51.	Casetă direcție Gaz-51	"	1	—
52.	Suport arc față Carpați	"	6	—
53.	Suport arc spate	"	5	—
54.	Capac palier Bucegi	set	2	67,00
55.	Reductor recuperat Gaz 69	buc.	1	—
56.	Radiator apă TV	"	1	—
57.	Acumulator 12×135 Am	"	3	—
58.	Arbore cardan	"	1	—

IMPORTANT

Întreprinderile socialiste din întreaga țară, care, din diferite motive nu au asigurată integral baza materială pentru producția anului 1976, sînt rugate să rețină că CIACUT — Tehnometal București livrează prompt pe bază de comenzi ferme, fără repartiție, materialele prezentate mai sus.

Comenzile se vor transmite la următoarea adresă: Centrala Industriei Articolelor Casnice și Utilajelor Tehnologice — Tehnometal București — B-dul Bucureștii Noi 170, sectorul 8.

Pentru piesele auto, comenzile se vor înainta la CIACUT — Tehnometal București, șos. Ștefan cel Mare 242.

În ordinea sosirii comenzilor și în funcție de cererea beneficiarilor, CIACUT Tehnometal poate expedia mărfurile comandate în condiții de ambalare și transport corespunzătoare.

Unitățile interesate sînt informate pe această cale, că toate materialele disponibilizate se află în stare de conservare ireproșabilă și vor fi livrate cu certificat de calitate.

Relații suplimentare, la telefoanele 674030—674340 interior, Serviciul de Aprovizionare — uzină, iar pentru piesele auto la 127196.

Viitorii parteneri comerciali sînt anticipat asigurați de maximă solicitudine din partea unității ofertante.